

Michael C. Armour

**Przewodnik po
Biblii dla każdego**
ZESZYT ĆWICZEŃ

Niniejsza książka została wydana przez Eastern European Mission (www.eemeurope.org) dzięki wsparciu chrześcijan z całego świata. Nie jest przeznaczona na sprzedaż i powinien być otrzymać ją za darmo. Jeżeli za nią zapłaciłeś, prosimy o kontakt przez naszą stronę internetową.

Przewodnik po Biblii dla każdego

Tematyka i ramy czasowe

Zeszyt ćwiczeń

2017

Tytuł oryginału:
A Newcomer's Guide to the Bible – Personal Workbook
by Michael C. Armour

Przewodnik po Biblii dla każdego
Tematyka i ramy czasowe
Zeszyt ćwiczeń

Tłumaczenie: Dominika Sand
Redakcja I: Joanna Kościuk
Redakcja II: Joanna Urbańska-Salamon
Korekta: Elżbieta Dobkowska, Agnieszka Nizioł

© 2017 Eastern European Mission
Perfektastrasse 55/1
1230 Vienna, Austria

ISBN: 978-1-946110-32-9

Cytaty z Pisma Świętego zawarte w tej książce pochodzą z Biblii wydanej przez Towarzystwo Biblijne w Polsce, Warszawa 2004

Niniejsza książka została wydana przez Eastern European Mission (www.eemeurope.org) dzięki wsparciu chrześcijan z całego świata. Nie jest przeznaczona na sprzedaż i powinieneś być otrzymać ją za darmo. Jeżeli za nią zapłaciłeś, prosimy o kontakt przez naszą stronę internetową.

www.eemeurope.org

PONS5

Spis treści

Dlaczego warto znać Biblię?	5
W jaki sposób napisana jest Biblia?	9
Od czego rozpoczyna się Biblia?	14
Abraham i jego potomkowie	19
Mojżesz wyprowadza Izrael na wolność	23
Izrael przygotowuje się do bycia narodem	28
Izrael pod panowaniem sędziów	33
Początki historii Izraela jako narodu	38
Upadek i odbudowa narodu	44
Księgi mądrości i psalmów narodu izraelskiego	49
Wprowadzenie do proroków	54
Jak prorocy zapowiadali Mesjasza?	60
Służba Jezusa	65
Czego nauczał Jezus?	71
Początkowy wzrost Kościoła	78
Ojciec, Syn i Duch Święty	85
Życie chrześcijańskie	91
Życie Kościoła	97
Intrygująca Księga Objawienia	103
Odpowiedzi	110

Dlaczego warto znać Biblię?

Fragment do przeczytania: Rozdział 1. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główne okresy: Podsumowanie wszystkich 14 okresów z Biblii.

Zakres fragmentów z Biblii: Przegląd tematyki całej Biblii.

Cel lekcji: Zapoznanie się z podstawami:

- niespotykanego wpływu Biblii,
- tego, jak toczy się historia w Biblii.

Zanim zaczniesz: Co zmotywowało cię do tego, że chcesz dowiedzieć się czegoś więcej na temat Biblii? Co masz nadzieję zyskać dzięki studiowaniu Biblii? Napisz krótką odpowiedź na te pytania.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału

1. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-
czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Podaj przykłady tego, w jaki sposób Biblia wpłynęła na historię świata i kultury ludów na całym świecie.
2. Jak rozumiesz fragmenty Biblii opisujące Boga jako istotę duchową? Czym istota duchowa różni się od innego rodzaju istot?

3. Ze wszystkich stworzeń żyjących na ziemi tylko człowiek posiada ducha. W jaki sposób nasza duchowa natura odróżnia nas od innych stworzeń?

4. Większość historii biblijnych ma miejsce w ziemi noszącej nazwę Kanaan. Gdybyś był/była potężnym władcą żyjącym w starożytnym świecie, dlaczego chciałbyś/chciałabyś kontrolować ten obszar?

5. Dlaczego rodzina Abrahama jest w Biblii ważna?

6. Dlaczego Bóg pozwolił na to, by Asyria i Babilon pokonały Izraelitów i wzięły ich w niewolę?

7. Co sprawiło, że po śmierci Jezusa smutek Jego uczniów zamienił się w radość?
8. Opisz krótko proces, w wyniku którego został spisany Nowy Testament.
9. Dlaczego Biblia odnosi się również do nas, chociaż została napisana w świecie, który tak bardzo się od naszego różni?
10. Izraelici nazywali Boga kilkoma różnymi imionami, z których każde było powiązane z konkretnym aspektem natury Boga. Wymień te imiona i opisz krótko, jaką cechę dotyczącą Boga podkreśla każde z nich.

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Izraelici zostali niewolnikami w Egipcie na okres _____.	a. ewangeliami
2. Spośród różnych imion Boga za najświętsze Żydzi uważali imię _____.	b. Rzymian
3. Nowy Testament był w oryginale napisany w języku _____.	c. Izrael
4. Dwunastu mężów, których Jezus szkolił jako szczególnych uczniów, nazywano _____.	d. 400 lat
5. Mojżesz prowadził Izraelitów przez pustynię do Synaju przez okres _____.	e. Jahwe
6. W 586 r. p.n.e. Jerozolima została zburzona przez _____.	f. Babilon
7. W czasie, kiedy narodził się Jezus, Jego ojczyzna była kontrolowana przez _____.	g. apostołami
8. Jakub był również znany jako _____.	h. hebrajskim
9. Nowy Testament zawiera cztery szczegółowe relacje opisujące życie Jezusa, które są nazywane _____.	i. greckim
10. Oryginalne księgi Starego Testamentu zostały napisane w języku _____.	j. 40 lat

W jaki sposób napisana jest Biblia?

Fragment do przeczytania: Rozdziały 2. i 3. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główne okresy: Podsumowanie wszystkich 14 okresów biblijnych.

Zakres fragmentów z Biblii: Przegląd tematyki całej Biblii.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- ze sposobem pogrupowania ksiąg w Biblii,
- z czternastoma okresami historii, które wchodzą w skład chronologii Biblii.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 2. i 3. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Dlaczego Stary Testament jest o wiele dłuższy niż Nowy Testament?
2. Co oznacza, kiedy ktoś mówi o „cytowaniu fragmentu biblijnego”?
3. Dlaczego odnośniki w Biblii mogą być pomocne?

4. Opisz krótko rolę, jaką odegrał Mojżesz w historii Izraela.
5. Jaki wkład w pisanie Biblii miał Bóg?
6. Kiedy myślisz o Biblii jako o „Słowie Bożym”, jakie treści spodziewasz się w niej znaleźć?
7. Co oznacza, kiedy opisujemy Biblię jako księgę natchnioną?
8. Co możemy zyskać dzięki potwierdzeniu dokładności Biblii w oparciu o badania archeologiczne i historyczne?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Izraelici otrzymali zakon Boży (Dziesięć Przykazań), kiedy zamieszkiwali teren _____.	a. Mojżesza
2. Człowiek, który prowadził Izraelitów, kiedy podbijali ziemię Kanaan, nazywał się _____.	b. Jerozolima
3. Pierwsze pięć ksiąg Biblii zostało napisanych przez _____.	c. Salomon
4. Okres podzielonego królestwa zakończył się, kiedy królestwo północne zostało podbite przez _____.	d. Babilonu
5. Biblia została napisana na przestrzeni _____.	e. 400 lat
6. Król, który zbudował świątynię w Jerozolimie, nazywał się _____.	f. pustyni Synaj
7. W okresie zjednoczonego królestwa stolicą Izraela została ustanowiona _____.	g. Judy
8. Kiedy Izrael podzielił się na dwa królestwa, królestwo południowe przyjęło nazwę największego plemienia _____.	h. Jozue
9. Od końca Starego Testamentu do początku Nowego Testamentu minęło _____.	i. 1500 lat
10. Okres odbudowy cechował się powrotem Żydów z _____.	j. Asyrię

Porządkowanie: W kolumnie A wymieniono okresy historii z Biblii w przypadkowej kolejności. Uporządkuj je w odpowiedniej kolejności w kolumnie B. Sprawdź w tekście, jeśli będzie taka potrzeba. Najpierw jednak zobacz, jak pójdziesz ci układanie informacji, które przeczytałeś/przeczytałaś, z pamięci.

Kolumna A	Kolumna B
1. Okres zjednoczonego królestwa	_____
2. Okres podboju Kanaanu	_____
3. Okres rodziny Abrahama	_____
4. Okres życia Jezusa	_____
5. Okres wędrówki po pustyni	_____
6. Okres początków	_____
7. Okres odbudowy	_____
8. Okres pomiędzy testamentami	_____
9. Okres samej Judy	_____
10. Okres sędziów	_____
11. Okres pierwszego Kościoła	_____
12. Okres niewoli egipskiej	_____
13. Okres podzielonego królestwa	_____
14. Okres zesłania babilońskiego	_____

Co było pierwsze? Teraz sprawdź swoją pamięć dotyczącą chronologii wydarzeń biblijnych i podkreśl ten okres, który w każdej z przedstawionych poniżej par był pierwszy:

Okres niewoli egipskiej	Okres rodziny Abrahama
Okres sędziów	Okres zjednoczonego królestwa
Okres życia Jezusa	Okres zesłania babilońskiego
Okres wędrówki po pustyni	Okres podboju Kanaanu
Okres niewoli egipskiej	Okres podzielonego królestwa

Gratulacje! To dobry początek do uzyskania lepszej znajomości Biblii. Nie martw się, jeśli w tej chwili wciąż masz mały problem z właściwym rozpoznaniem różnych okresów biblijnych. Kiedy dowiemy się więcej na temat każdego z tych okresów, ich kolejność sama zacznie się układać. Dobrze ci idzie! Oby tak dalej.

Biblie publikowane przez Kościoły katolickie i anglikańskie zawierają kilka ksiąg pod koniec Starego Testamentu, których nie znajdziemy w innych Bibliach. Te dodatkowe księgi, powszechnie znane jako apokryfy, obejmują okres od ostatniego proroka starotestamentowego do narodzin Jezusa.

Chociaż pierwsze księgi żydowskie były niemal wyłącznie pisane w języku hebrajskim, apokryfy były w oryginale spisane greką. Na tyle, na ile można ustalić na podstawie starożytnych źródeł żydowskich, księgi te były powszechnie czytane, jednak nigdy nie traktowano ich z tym samym szacunkiem jako części Pism żydowskich, które według Żydów obejmowały księgi autorstwa Mojżesza i proroków.

Z tego powodu przywódcy reformacji protestanckiej (tacy ludzie jak Marcin Luter i Jan Kalwin) pominęli apokryfy w dokonywanych przez siebie tłumaczeniach Biblii. Większość wspólnot niekatolickich utrzymuje tę praktykę do dziś.

Od czego rozpoczyna się Biblia?

Fragment do przeczytania: Rozdziały 4. i 5. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główny okres: Okres początków.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Rodzaju 1–11.

Cel lekcji: Zrozumienie w podstawowym stopniu:

- głównych motywów pięciu ksiąg Mojżesza,
- w jaki sposób Biblia opisuje początki porządku *fizycznego*,
- w jaki sposób Biblia opisuje początki porządku *moralnego*,
- jakie były główne postacie oraz historie z okresu początków.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 4. i 5. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jakie okresy historyczne w Biblii obejmuje pięć napisanych przez Mojżesza ksiąg?

2. Jak podsumowałbyś/podsumowałabyś główne tematy z następujących ksiąg:

Księga Rodzaju –

Księga Wyjścia –

Księga Kapłańska –

Księga Liczb –

Księga Powtórzonego Prawa –

3. Pod jakim względem obraz Boga przedstawiony w Biblii różni się od tego, w jaki sposób wyobrażały sobie swoje bóstwa inne narody żyjące wokół Izraela?
4. Pierwsze dwa rozdziały Księgi Rodzaju opowiadają historię stworzenia świata i człowieka. Czego dowiadujemy się o pierwotnym planie Boga w stosunku do ludzi na podstawie tych rozdziałów?
5. Bóg kończył każdy etap stworzenia słowami „To było dobre”. Jakie wnioski można wysnuć z tego powtarzającego się zwrotu?

6. Czego dowiadujemy się z historii o owocu zakazanym, która znajduje się w 2. rozdziale Księgi Rodzaju, na temat zaufania Bogu, kiedy poddajemy się Jego prawom i zasadom moralnym?
7. Jakie czynniki motywowały Ewę do zjedzenia zakazanego owocu? Pod jakim względem podobne motywy kryją się za wszelkim złem nawet w dzisiejszych czasach?
8. Kiedy Adam i Ewa zgrzeszyli, poczuli wstyd. Jak opisałbyś/opisała-bys różnicę pomiędzy poczuciem winy a wstydem?
9. Jaką obietnicę złożył Bóg Adamowi i Ewie, zanim wypędził ich z ogrodu Eden?

10. Co mówi nam historia biblijna o potopie i jego następstwach w kontekście głęboko zakorzonego problemu zła na świecie?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A

Kolumna B

1. Bóg oddzielił ląd od wody w _____.	a. pierwszym dniu
2. Bóg stworzył światłość w _____.	b. drugim dniu
3. Bóg stworzył ptaki w _____.	c. trzecim dniu
4. Bóg stworzył człowieka w _____.	d. czwartym dniu
5. Bóg stworzył zwierzęta żyjące w wodzie w _____.	e. piątym dniu
6. Bóg umieścił słońce i księżyc na niebie w _____.	f. szóstym dniu
7. Bóg ukształtował niebo w _____.	
8. Bóg stworzył zwierzęta żyjące na lądzie w _____.	

Niektórzy ludzie uważają, że nauka i Biblia walczą ze sobą. Jednak nauka i Biblia zajmują się dwoma zupełnie innymi zagadnieniami. Nauka skupia się na opisanu świata fizycznego i śledzeniu schematów zmian zachodzących z biegiem czasu w porządku naturalnym. Nauka dotyczy więc tego, co istnieje.

W przeciwieństwie do tego Biblia odpowiada na pytanie: „Dlaczego świat istnieje?”. Jak ktoś to ujął w słowa: „Dlaczego zamiast nicości istnieje coś? I, idąc dalej, czego oczekuje się od ludzi?”.

Na takie pytania można odpowiedzieć tylko, jeśli za naszym istnieniem kryje się jakiś cel. Zgodnie z tym, jak nauka zdefiniowała swoje zadanie, odpowiedź na pytanie „Dlaczego istniejemy?” wychodzi poza ramy jej dociekań. Jednak dla ludzi nie ma bardziej istotnego pytania niż to: „Dlaczego tu jesteśmy?”.

Refleksja: Istnieją jedynie dwa możliwe wytłumaczenia powodu, dla którego nasz świat istnieje. Albo wszechświat sam się powołał do istnienia, albo stworzyła go jakaś pochodząca spoza wszechświata siła, która również posiada cechy osobowości. Jaki, według ciebie, wpływ na nasze postrzeganie życia ma pogląd, że świat został raczej stworzony, niż powstał sam z siebie?

Abraham i jego potomkowie

Fragment do przeczytania: Rozdziały 6. i 7. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główny okres: Rodzina Abrahama.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Rodzaju 12–40.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- ze złożonymi obietnicami i przymierzami zawartymi pomiędzy Bogiem a Abrahamem,
- z głównymi członkami rodziny Abrahama,
- z lekcjami, jakie możemy wynieść z obserwacji ich życia.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 6. i 7. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jakie dwie podstawowe obietnice złożył Bóg Abrahamowi?
2. W jaki sposób Abraham wykazał się wielką wiarą, okazując gotowość poświęcenia Izaaka?
3. Wyjaśnij, jaki charakter mają przymierza w Biblii.

4. Jak Bóg okazał swoją łaskę – niezasłużone miłosierdzie – w sposobie, w jaki traktował Abrahama?
5. Rodzina Abrahama oraz rodziny jego potomków nie były doskonałe. Wymień kilka przykładów niezdrowych postaw i zachowań, jakie zauważasz w ich życiu rodzinnym.
6. Pod jakim względem Józef miał inny charakter niż jego ojciec Jakub?
7. Jakie przykłady kluczowych postaci, które uczyniły coś kosztem swojej uczciwości i prawości, możesz podać z Księgi Rodzaju?

8. Czego możemy się nauczyć z faktu, że Bóg chce współpracować z ludźmi podobnymi do bohaterów Księgi Rodzaju, mającymi tak wiele wad?

9. Jaką rolę w życiu Ezawa i Józefa odegrało przebaczenie?

Więzy rodzinne: Uzupełnij następujące zdania dotyczące członków rodziny Abrahama:

1. Lea poślubiła _____.
2. Rebeka poślubiła _____.
3. Sara poślubiła _____.
4. Rachela poślubiła _____.
5. Ojcem Józefa był _____.
6. Ojcem Izaaka był _____.
7. Ojcem Ezawa był _____.
8. Ojcem Jakuba był _____.
9. Ojcem Ismaela był _____.

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Teść Jakuba nazywał się _____.	a. Izaak
2. Przed przeniesieniem się do ziemi Kanaan Abraham mieszkał w _____.	b. Sary
3. Początkowo Hagar była niewolnicą _____.	c. Egipcie
4. Bóg nadał Jakubowi imię Izrael, co oznacza _____.	d. Ojciec mnóstwa narodów
5. Ponieważ Abraham skłamał na temat swojej żony, została ona zabrana do haremu króla w _____.	e. Rebeka
6. Mąż, którego imię oznaczało „śmiech”, to _____.	f. Beniamin
7. Siostrą Labana była _____.	g. Laban
8. Bóg nadał Abramowi imię Abraham, co oznacza _____.	h. Hagar
9. Rachela umarła, wydając na świat drugiego syna o imieniu _____.	i. Ten, który siłuje się z Bogiem
10. Matką Ismaela była _____.	j. Mezopotamii

Refleksja: Patrząc na rodzinę Abrahama i jego potomków, co uważasz za ich najmocniejsze strony? Jakie były ich największe słabości?

Mojżesz wyprowadza Izrael na wolność

Fragment do przeczytania: Rozdział 8. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główne okresy: Niewola egipska oraz wędrówka po pustyni.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Wyjścia.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi tematami:

- z życiem Mojżesza,
- z głównym rozwojem wydarzeń związanych z wyprowadzeniem Izraela z Egiptu,
- z Dziesięcioma Przykazaniami.

Czego się nauczyleś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 8. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-
czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Krótko zrelacjonuj wydarzenia z życia Mojżesza poprzedzające wyprowadzenie Izraela z Egiptu.
2. Jaki według ciebie Bóg miał cel, uderzając w Egipt dziesięcioma plagami?

3. Jakie instrukcje dotyczące spożywania posiłku paschalnego przekazał Bóg Izraelowi?
4. Opisz, w jaki sposób Mojżesz otrzymał Dziesięć Przykazań i przekazał je Izraelowi.
5. Jaki związek istnieje pomiędzy Bożą naturą a oczekiwaniami moralnymi, jakie On stawia swojemu narodowi?
6. Co oznacza zwrot „nadużywać imienia Pana”?

7. Co spowodowało, że pierwsi chrześcijanie wybrali niedzielę jako szczególny dzień oddawania czci?

8. Chociaż szóste przykazanie często tłumaczone jest jako „nie będziesz zabijał”, tak naprawdę oznacza „nie będziesz mordował”. Jaka jest różnica pomiędzy mordowaniem a innymi formami pozbawiania życia?

9. Od początku do końca Biblia potępia cudzołóstwo jako jeden z najpoważniejszych grzechów, jakie człowiek może popełnić. Jakie czynniki sprawiają, że cudzołóstwo ma taką wagę?

10. Wyjaśnij, w jaki sposób każde z Dziesięciu Przykazań można postrzegać jako wezwanie do okazywania właściwej postawy szacunku.

11. Jaki nowy wymiar nadał Jezus naszemu zrozumieniu zasad, które zostały przekazane w postaci Dziesięciu Przykazań?

Kiedy Mojżesz i Aaron budowali polityczną i społeczną strukturę Izraela, przygotowywali się do tego, by po wejściu Izraelitów do ziemi Kanaan stworzyć amfiklionię – związek miast-państw. W amfiklionii nie ma rządu centralnego czy władzy krajowej. Zamiast tego grupy ludzi tworzą luźne związki oparte na obustronnym utrzymywaniu wspólnego miejsca świętego.

Poza Izraelem miasta-państwa stanowiące strukturę starożytnej Grecji były być może najlepszym przykładem takiej ligi, jaki znamy. Chociaż miały wspólny język i kulturę, miasta-państwa były w dużej mierze od siebie niezależne. Jednak łączyły się razem, by oddawać hołd bogu Apollinowi w jego świętym miejscu w Delfach.

To samo dotyczyło Izraela w pierwszych wiekach spędzonych w ziemi Kanaan. Od momentu podbicia przez cały okres sędziów przybytek znajdował się w miejscu zwanym Szilo. Cały Izrael udawał się do tego miejsca, aby oddawać cześć Bogu. Jednak obok tego wspólnego miejsca świętego nie było w Izraelu żadnej instytucji, która by jednoczyła cały naród. Na co dzień funkcjonowali oni jako względnie niezależne plemiona.

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Dzień lub rok odpoczynku był w Izraelu znany jako _____.	a. pasterz
2. Pierwsza plaga sprowadziła klęskę na _____.	b. Paschy
3. Święto Przaśników to inna nazwa _____.	c. jubileuszem
4. Izrael otrzymał Dziesięć Przykazań, kiedy obozował w pobliżu _____.	d. Morze Czerwone
5. Co 50 lat Izrael obchodził święto zwane _____.	e. Góry Synaj
6. W wybuchu złości Mojżesz zamordował _____.	f. dozorcę
7. Aby uciec z Egiptu Izraelici musieli przejść przez _____.	g. bydło
8. Po opuszczeniu Egiptu Mojżesz pracował przez 40 lat jako _____.	h. szabat
9. Podczas jednej z plag burza gradowa zniszczyła _____.	i. drzewa
10. Inna plaga wybiła _____.	j. rzekę Nil

Refleksja: Przejrzyj Dziesięć Przykazań, zwracając szczególną uwagę na ostatnie sześć. Które z tych praw jest według ciebie najbardziej lekceważone w dzisiejszych czasach?

Izrael przygotowuje się do bycia narodem

Fragment do przeczytania: Rozdział 9. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główne okresy: Wędrówka po pustyni i podbój ziemi Kanaan.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Wyjścia, Księga Kapłańska, Księga Liczb, Księga Powtórzonego Prawa, Księga Jozuego.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z historią budowania przybytku,
- z życiem Izraela w trakcie 40 lat spędzonych na pustyni Synaj,
- z podbiciem ziemi Kanaan.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 9. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaką symbolikę w swoich umysłach wiązali ludzie w starożytności ze składaniem ofiar ze zwierząt?
2. Opisz ogólny układ przybytku.

3. Jakie trzy rodzaje mebli można było odnaleźć w Miejsu Świętym przybytku? Co one symbolizowały?
4. Opisz kształt i wyposażenie Miejsca Najświętszego w przybytku.
5. Dlaczego Izrael wędrował przez pustynię Synaj przez 40 lat?
6. Przedstaw w skrócie te czynności, które wykonał Mojżesz, kiedy żegnał się z Izraelem.
7. Jaką strategię wykorzystał Jozue, podbijając ziemię Kanaan?

8. Jaką rolę odgrywali Lewici, kiedy Izraelici osiedlili się już w ziemi Kanaan?

Co było pierwsze w każdej parze wydarzeń przedstawionych poniżej?

Poświęcenie przybytku	Dwunastu zwiadowców
Pożegnalna mowa Mojżesza	Balak zleca Balaamowi przekłęcie Izraela
Zdobycie Jerycha	Śmierć Mojżesza
Ustanowienie miast schronienia	Pożegnalna mowa Jozuego
Przybytek w Szilo	Trzy plemiona osiedlają się na wschód od rzeki Jordan

Gdy czytamy Księgę Powtórzonego Prawa po raz pierwszy, zauważamy od razu, że właściwie powtarza ona zasady i prawa, które nauczane były już w Księdze Wyjścia, Księdze Kapłańskiej i Księdze Liczb. Tak naprawdę nazwa Powtórzone Prawo sama dosłownie oznacza „powtórne opowiedzenie prawa”. Skąd to powtórzenie?

Odpowiedź bez wątpienia znajduje się w wydarzeniach, do których doszło we wcześniejszych czterech dekadach. Na początku wędrówki po pustyni, po tym, gdy Mojżesz wysłał do ziemi Kanaan 12 szpiegów, naród izraelski przejawiał wielki brak zaufania do Boga. Kiedy Izraelici usłyszeli sprawozdanie szpiegów na temat potęgi militarnej oraz fortyfikacji, jaka znajdowała się na tej ziemi, natychmiast zbuntowali się przeciwko Mojżeszowi. Nie chcieli uwierzyć, że mogą podbić tę ziemię nawet z pomocą Boga.

W rezultacie Bóg skazał Izraelitów na 40 lat życia na pustyni, podczas których wymarła cała część pokolenia, która nie uwierzyła Bogu. Jedynie ci, którzy w chwili przebywania przy Górze Synaj mieli 20 lat lub mniej, mieli wejść do ziemi Kanaan pod przywództwem Jozuego.

Tak więc zanim Mojżesz zejdzie ze sceny, skieruje kilka pożegnalnych przemówień do swojego narodu. Ponieważ Izrael jest teraz w dużej mierze jednym pokoleniem, zbyt młodym, by pamiętać Górę Synaj, Mojżesz uczy ich tego, czego wcześniej nauczał ich rodziców i dziadków.

Czyniąc tak, Mojżesz stanowi przykład upewniania się, że każde nowe pokolenie jest gruntownie zaznajamiane ze Słowem Bożym. Jak pokaże historia samego Izraela w kolejnych latach, wystarczy, aby jedno pokolenie nie znało przesłania Bożego, a cała kultura popada w duchowy nieład.

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. W przybytku siedmioramienny świecznik używany był do oświetlania _____.	a. Miejsu Najświętszym
2. Mąż, który zastąpił Mojżesza, nazywał się _____.	b. Szilo
3. Jozue odniósł jedno ze swoich najwspanialszych zwycięstw pod miejscowością _____.	c. Judy
4. Plemię, które stało się najbardziej wpływowym plemieniem, kiedy Izrael osiadł już w ziemi Kanaan, to plemię _____.	d. Jerycho
5. W planach przybytku Arka Przymierza umieszczona była w _____.	e. Balaam
6. Kiedy Izraelici byli już w ziemi Kanaan, ustawili przybytek w miejscowości _____.	f. Miejsca Świętego
7. Miasta schronienia były zarządzane przez plemię _____.	g. Jozue
8. Efraim i Manasses byli synami _____.	h. Kaleb
9. Mąż, którego Balak najął, by przeklął Izrael, nazywał się _____.	i. Lewitów
10. Spośród dwunastu szpiegów, których Mojżesz posłał do ziemi Kanaan, dwaj, którzy uwierzyli, że Izrael był w stanie pokonać tę ziemię, to Jozue i _____.	j. Józefa

Refleksja: Kiedy docieramy do końca pięciu ksiąg Mojżesza, dokonaj przeglądu wszystkich pojęć i wydarzeń, na które natknąłeś/natknęłaś się do tej pory. Jakie koncepcje i lekcje z ksiąg Mojżesza wywarły na tobie największe wrażenie?

Izrael pod panowaniem sędziów

Fragment do przeczytania: Rozdziały 10. i 11. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główny okres: Okres sędziów.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Sędziów, Księga Rut, 1 Księga Samuela 1–8.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z ogólną tematyką starotestamentowych ksiąg historycznych,
- z głównymi postaciami w okresie panowania sędziów.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 10. i 11. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaki okres historii Biblii obejmują księgi historyczne?
2. Dlaczego kult Baala był tak niebezpieczny dla Izraelitów?
3. Jaką rolę odgrywali w społeczeństwie Izraelitów sędziowie?

4. Jakie stanowiska sprawowała w Izraelu Debora?
5. Opisz niezwykle plan wojenny Gedeona na rozgromienie Midianitów.
6. Które z cech Samsona opisałbyś/opisałabyś jako najbardziej zapadające w pamięć?
7. Co sprawiło, że sukces Samuela był dość niezwykle?
8. W jaki sposób Bóg okazuje cierpliwość, dotrzymując swojego przyrzeczenia?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Kiedy Samson zburzył świątynię Dagona, zabił _____.	a. radę starszych
2. Wojownicy Gedeona prowadzili walki przy pomocy _____.	b. rydwanach
3. Księga Rut wzięła swoją nazwę od niewiasty, która poślubiła _____.	c. Szilo
4. Kiedy Jozue umarł, plemiona Izraela były rządzone przez _____.	d. Barak
5. Siła armii Sysery opierała się na _____.	e. 300 mężów
6. Kiedy Debora była sędzią, dowódcą wojskowym w Izraelu był _____.	f. Dawida
7. Rut była przodkiem _____.	g. Heliego
8. Samuel spędził swoje dzieciństwo w domu _____.	h. 3000 ludzi
9. Kiedy Heli był kapłanem i sędzią w Izraelu, przybytek znajdował się w _____.	i. pochodni i glinianych dzbanów
10. Gedeon pokonał Midianitów armią liczącą _____.	j. Boaza

Kto był pierwszy? Teraz sprawdź swoją pamięć dotyczącą wczesnego okresu historii Izraela, kiedy Izraelici żyli w ziemi Kanaan, i podkreśl w każdej parze tę osobę, która była pierwsza:

Jozue	Debora
Samson	Samuel
Heli	Barak
Gedeon	Samson
Rut	Jozue
Sysera	Gedeon
Dalila	Debora
Jael	Heli

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań:

1. Która z poniższych osób NIE walczyła z Filistynami?

☐ Samuel	☐ Barak	☐ Samson
---------------------------------	--------------------------------	---------------------------------

2. Kto został zapamiętany z tego, że pokonał Midianitów:

☐ Debora	☐ Samson	☐ Gedeon
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

3. Filistyni uprowadzili Arkę Przymierza za czasów:

☐ Heliego	☐ Debory	☐ Jozuego
----------------------------------	---------------------------------	----------------------------------

4. Samson został zdradzony przez

☐ Jael	☐ Pinchasa	☐ Dalilę
-------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

5. Heli upadł i zmarł, gdy usłyszał o śmierci

☐ Samuela	☐ swoich synów	☐ Samsona
----------------------------------	---------------------------------------	----------------------------------

6. Jako symbol szczególnego statusu w oczach Boga Samson miał nigdy

___ się nie ożenić	___ się nie golić	___ nie wykonywać ciężkiej pracy
--------------------	-------------------	----------------------------------

7. Aby sprawdzić, czego od niego chciał Bóg, Gedeon użył

___ runa	___ ofiary	___ wróżki
----------	------------	------------

Refleksja: Księga Sędziów opowiada wielokrotnie powtarzającą się historię tego, jak Bóg ratuje Izrael, a ten w krótkim czasie po tym wydarzeniu zapomina o Nim. Jak myślisz, co przyczynia się do tego, że ludzie z taką łatwością zapominają o Bogu i Jego oczekiwaniach?

Początki historii Izraela jako narodu

Fragment do przeczytania: Rozdział 12. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główny okres: Okres zjednoczonego królestwa.

Zakres fragmentów z Biblii: 1 i 2 Księga Samuela, 1 Księga Królew-ska 1–11; 1 Księga Kronik, 2 Księga Kronik 1–9.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z ustanowieniem monarchii w Izraelu,
- z głównymi postaciami okresu zjednoczonego królestwa,
- z panowaniem Saula, Dawida i Salomona.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 12. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Co spowodowało, że Bóg odsunął rodzinę Saula od królowania nad Izraelem?
2. Opisz relację Saula z Dawidem.

3. Jakie były główne osiągnięcia rządów Dawida?

4. Jak opisałbyś/opisałabyś charakter Dawida? Jakie cechy najbardziej zapadły ci w pamięć?

5. Do czego doprowadził grzech Dawida z Batszebą?

6. Kiedy Salomon został królem, o co poprosił Boga? W jaki sposób Bóg odpowiedział na tę prośbę?

7. Jakie były najważniejsze osiągnięcia Salomona jako króla?

8. Opisz zwięźle świątynię, którą wybudował Salomon.

9. Co doprowadziło do ponownego pojawienia się pogaństwa za rządów Salomona?

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań.

1. Która z poniższych postaci nigdy nie poznała Dawida?

☐ Samson	☐ Samuel	☐ Natan
---------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

2. Kto namaścił Dawida na króla Izraela?

☐ Natan	☐ Saul	☐ Samuel
--------------------------------	-------------------------------	---------------------------------

3. Imperium Izraelitów osiągnęło swój największy rozmiar pod panowaniem

☐ Dawida	☐ Saula	☐ Salomona
---------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------

4. Zanim Dawid został wojownikiem, był

☐ pasterzem	☐ rolnikiem	☐ kowalem
------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

5. Saul zmarł

___ we śnie	___ podczas walki	___ w swoim ogrodzie
-------------	-------------------	----------------------

6. Osobą, którą opisano jako „męża według Bożego serca”, był

___ Samuel	___ Natan	___ Dawid
------------	-----------	-----------

7. Imię Salomona oznaczało

___ zgodny	___ wojownik	___ mądry
------------	--------------	-----------

8. Podobnie jak Dawid, Salomon miał

___ za przyjaciela Jonatana	___ wiele żon	___ tylko jednego syna
--------------------------------	---------------	---------------------------

Kto był pierwszy? Zademonstruj swoją wiedzę na temat okresu zjednoczonego królestwa, podkreślając w każdej parze tę osobę, która pojawiła się jako pierwsza.

Jonatan	Salomon
Natan	Samuel
Batszeba	Goliat
Dawid	Jonatan
Uriasz	Salomon

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Saul został namaszczoney na króla przez _____.	a. Uriasz
2. Zanim rządy objął Dawid, Jerozolima była pod kontrolą _____.	b. Natanem
3. Dawid pochodził z plemienia _____.	c. Goliata
4. Dawid zawiązał bliską relację przyjaźni z synem Saula, _____.	d. Jebuzejczyków
5. Po tym, gdy Dawid popełnił cudzołóstwo z Batszebą, stanął twarzą w twarz z prorokiem _____.	e. Judy
6. Saul pochodził z plemienia _____.	f. Dawidowi
7. Pierwszym mężem Batszeby był _____.	g. Filistynom
8. Jonatan odnosił zwycięstwa na polu walki przeciwko _____.	h. Beniamina
9. Dawid zabił przy użyciu procy _____.	i. Jonatanem
10. Saul oddał swoją córkę za żonę _____.	j. Samuela

Świątynia Salomona, podobnie jak poprzednio namiot przybytku, otoczona była dziedzińcem zewnętrznym. To tu, na tym dziedzińcu, poza Miejszem Świętym i Miejszem Najświętszym, znajdował się ołtarz, na którym składano ofiary. O ile do Miejsca Świętego mogli wchodzić tylko kapłani (a do Miejsca Najświętszego tylko arcykapłani), do dziedzińca otaczającego ołtarz miał dostęp każdy w Izraelu.

W ten sposób, w przeciwieństwie do współczesnego świata, gdzie według naszego myślenia wyznawcy zbierają się wewnątrz budynku przeznaczonego do służenia Bogu, wyznawcy w Izraelu zbierali się *na zewnątrz* świątyni, aby składać ofiary i zanosić modlitwy. W świątyni Salomona każdy w Izraelu, włącznie z mieszkającymi w nim obcymi i przybyszami z daleka, miał nieograniczony dostęp do dziedzińca.

Jednak wiele stuleci później, kiedy Herod budował powiększoną wersję świątyni w Jerozolimie, stworzono kilka dodatkowych dziedzińców. Nie-Żydzi mogli wejść do dziedzińca zewnętrznego. Kobiety z narodu żydowskiego mogły wejść do kolejnego. Jednak tylko mężczyźni mogli wejść do najbardziej wewnętrzznego dziedzińca znajdującego się najbliżej ołtarza. Taki był właśnie układ świątyni w czasach Jezusa.

Świątynia Heroda jest odzwierciedleniem rosnącego poczucia „uprzywilejowania”, które rozwinęło się wśród Żydów w pokoleniach, jakie nastały po zesłaniu do Babilonu. Mojżesz nakazał, aby było tylko jedno prawo dotyczące dostępu do ołtarza zarówno dla Żydów, jak i zamieszkujących wśród nich obcych przybyszów (zob. Księga Liczb 15:14–16). Również Salomon zabiegał o nieograniczony dostęp do świątyni dla nie-Żydów, co widać w jego modlitwie poświęcającej świątynię po ukończeniu jej wznoszenia (zob. 1 Księga Królewska 8:41–43).

Tak więc kiedy Jezus atakował postawę Żydów z pierwszego wieku polegającą na myśleniu o należytym im uprzywilejowaniu, wzywał On Izrael do powrotu do mentalności z wcześniejszej epoki, kiedy dostęp do świątyni miało szersze grono ludzi.

Refleksja: Co historie Saula, Dawida i Salomona mówią nam o pułapkach władzy i bogactwa? W jaki sposób mężowie ci nadużywali swojej pozycji?

Upadek i odbudowa narodu

Fragment do przeczytania: Rozdział 13. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główne okresy: Okres podzielonego królestwa, okres samej Judy, okres zesłania babilońskiego oraz okres odbudowy Jerozolimy.

Zakres fragmentów z Biblii: 1 Księga Królewska 12–22, 2 Księga Królewska, 2 Księga Kronik 10–36, Księga Ezdrasza, Księga Nehemiasza.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z rywalizującymi z Izraelem monarchiami, które wyrosły w Samarii i Jerozolimie,
- z początkiem fałszywych religii po śmierci Salomona,
- z niepowodzeniem przy wprowadzeniu reformy duchowej w Izraelu i Judzie,
- ze zniszczeniem królestwa północnego i południowego,
- z ostateczną odbudową Jerozolimy i świątyni.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 13. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Co spowodowało, że dziesięć plemion północnych oddzieliło się od następcy Salomona, Roboama, w Jerozolimie?

2. Jakie kroki poczyniła Izebel, aby promować kult Baala w królestwie północnym?
3. Opisz, co się wydarzyło, kiedy Eliasza rywalizował z kapłanami Baala na wzgórzu Karmel.
4. Kim była Atalia? Jak przyczyniła się do moralnego i politycznego zepsucia Judy?
5. Co doprowadziło do zniszczenia Samarii przez Asyryjczyków?

6. Przedstaw w skrócie reformy przeprowadzone przez Ezechiasza oraz jego prawnuka Jozjasza.

7. Jakie kroki poczynił Babilon, by odebrać Jerozolimie wszelką szansę na odzyskanie niepodległości?

8. Kiedy Żydzi wrócili z zesłania w Babilonie, jakie stanęły przed nimi wyzwania wiążące się z odbudową Jerozolimy i świątyni?

9. Opisz duchowy charakter osób, które odbudowywały Jerozolimę po zesłaniu babilońskim.

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Władca babiloński, który zniszczył Jerozolimę, nazywał się _____.	a. Achaba
2. Najbardziej niegodziwym królem w Jerozolimie był _____.	b. Ezdrasza
3. Żydzi powracający do Jerozolimy z Babilonu byli uczeni Prawa Mojżeszowego przez _____.	c. Jeroboam
4. Mąż, którego imię oznaczało „Bóg jest Jahwe”, to _____.	d. Manasses
5. Atalia była córką _____.	e. Roboam
6. Pierwszy król królestwa północnego nazywał się _____.	f. Nabuchodonozor
7. Mąż, który odbudował mury Jerozolimy, to _____.	g. Eliasz
8. Mąż, który wybił dom Achaba oraz zniszczył świątynię Baala w Samarii, to _____.	h. Jehu
9. Salomona na tronie zastąpił jego syn _____.	i. Joasza
10. Atalia zdołała zamordować wszystkich potomków królewskich oprócz _____.	j. Nehemiasz

Połącz w pary: Połącz linią imię z kolumny A z najbardziej odpowiednim opisem tego imienia z kolumny B.

Kolumna A

Ezechiasz

Jeroboam

Elizeusz

Cyrus

Jeremiasz

Ezdrasz

Jojada

Jozjasz

Eliasz

Nehemiasz

Izebel

Kolumna B

kapłan, który ukrywał Joasza

namiestnik Jerozolimy

uczony w Piśmie

przeprowadził reformę tego, jak oddawano cześć w świątyni

żona Achaba

zniszczył w Betel złotego cielca

prorok, który współpracował z Eliaszem

przepowiedział, że Jerozolima będzie opuszczona przez 70 lat

został zabrany z ziemi w podmuchu wiatru

wzniósł złote cielce w Dan i Betel

wydał dekret zezwalający Żydom na powrót do Jerozolimy

Refleksja: Jakie duchowe lekcje możesz wyciągnąć z okresu podzielnego królestwa oraz okresu samej Judy?

Księgi mądrości i psalmów narodu izraelskiego

Fragment do przeczytania: Rozdział 14. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główny okres: Okres zjednoczonego królestwa.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Hioba, Księga Psalmów, Księga Przysłów, Pieśń nad Pieśniami, Księga Koheleta.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z rolą dzieł literatury mądrości obecnej w starożytnym Izraelu,
- z wyjątkowymi cechami poezji żydowskiej,
- z najważniejszym tematem starotestamentowych ksiąg mądrości.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału

14. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-
czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaką funkcję pełniła literatura mądrości w kulturach starożytnych Środkowego Wschodu?
2. Jakie są charakterystyczne role szatana w Biblii? W jaki sposób je spełnia w księdze Hioba?

3. Z jakimi fundamentalnymi pytaniami dotyczącymi życia borykają się Hiob i jego przyjaciele?
4. Jak podsumowałbyś/podsumowałabyś ogólne przesłanie Księgi Hioba?
5. Opisz wyjątkowe cechy poezji hebrajskiej.
6. Kiedy mówimy, że fragment ze Starego Testamentu zapowiada wydarzenie z Nowego Testamentu, co to oznacza?

7. Co sprawia, że Psalm 119 jest wyjątkowy?
8. Wymień kilka głównych motywów, jakie pojawiają się w Księdze Przysłów.
9. W czym, zgodnie z Księgą Koheleta, Salomon ostatecznie odnajduje spełnienie?
10. Jakie wnioski możemy wysnuć z tego, że Bóg umieścił Pieśń nad Pieśniami - romantyczny poemat - w samym środku Starego Testamentu?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz wyraz lub zwrot z kolumny B będący najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Większość psalmów została napisana przez _____.	a. Psalm 119
2. Słowa, którymi Jezus zawołał po swym ukrzyżowaniu, są początkiem _____.	b. Salomona
3. Pieśń nad Pieśniami została napisana jako _____.	c. użycie paralel
4. Jedną z najczęściej pojawiających się cech poezji hebrajskiej jest _____.	d. dialog dramatyczny
5. Księga Hioba została napisana przez _____.	e. nieznanego autora
6. Najdłuższym psalmem jest _____.	f. Hiob
7. Mężem, który spierał się ze swoimi przyjaciółmi twierdzącymi, że musi być winny jakiegoś wielkiego grzechu, był _____.	g. Psalmu 22
8. Najprawdopodobniej najczęściej cytowanym poematem na świecie jest _____.	h. Dawida
9. Księga Hioba została napisana jako _____.	i. Psalm 23
10. Księga Przysłów została w większości napisana przez _____.	j. muzycznej wymiany zdań

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań:

1. Salomon napisał wszystkie z poniższych oprócz

☐ Księgi Koheleta	☐ Pieśni nad Pieśniami	☐ Księgi Hioba
--	---	---------------------------------------

2. Poezja hebrajska opiera się na wykorzystaniu

☐ rytmy	☐ niezwykłych zwrotów	☐ rymów
--------------------------------	--	--------------------------------

3. Najczęściej powtarzanym zwrotem w Księdze Koheleta jest zwrot

☐ Bóg jest dobry	☐ marność nad marnościami	☐ zmiłuj się nade mną
---	--	--

4. Oprócz znajdujących się w Starym Testamencie ksiąg mądrości poezja jest także dominującym stylem w księgach

☐ historycznych	☐ zakonu	☐ proroków
--	---------------------------------	-----------------------------------

5. Szatan atakował Hioba, aby udowodnić, że Hiob nie był

☐ sprawiedliwy	☐ odważny	☐ prawdopodobny
---------------------------------------	----------------------------------	--

Wprowadzenie do proroków

Fragment do przeczytania: Rozdział 15. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główne okresy: Okres podzielonego królestwa, okres samej Judy, okres zesłania babilońskiego, okres odbudowy Jerozolimy.

Zakres fragmentów z Biblii: Wszystkie księgi proroków większych i mniejszych.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z najważniejszym ogólnym przesłaniem przekazywanym przez proroków,
- z kontekstem historycznym, w którym pisali prorocy,
- z indywidualnym przesłaniem i służbą poszczególnych proroków.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 15. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaka jest główna różnica pomiędzy prorokami większymi i mniejszymi?

2. Jaki związek widzieli prorocy pomiędzy religią a etyką? Jak ich poglądy różniły się od poglądów innych osób żyjących w ich cywilizacji?
3. Jakie trzy motywy powtarzają się w księgach proroków? Opisz każdy z nich.
4. W jaki sposób Ozeasz posłużył się swoim własnym małżeństwem, aby zobrazować relację Boga z Izraelem?
5. Jak Izajasz wyobrażał sobie *rolę, którą zgodnie z Bożą wolą miał odegrać Izrael* w stosunku do innych narodów? Pod jakim względem Izrael nie spełnił oczekiwań Boga?

6. Jakich dwóch proroków wypowiedziało sąd Boży przeciwko Niniwie? Jakie kontrastujące różnice można odnaleźć w przesłaniu obu z nich?
7. Co mieli na myśli prorocy, kiedy mówili o „dniu Pańskim”?
8. Według Ezechiela Bóg obiecał, że zabierze Izraelitów z zesłania babilońskiego i przyprowadzi ich z powrotem do ziemi Kanaan, aby pomścić swoje imię. Co miał na myśli Ezechiel?
9. Jakie są podstawowe cechy literatury apokaliptycznej?

10. W jaki sposób wyróżnił się Daniel?

11. Jakie wyzwania czekały na proroków, którzy mieszkali w Jerozolimie po powrocie z zesłania babilońskiego?

12. Gdyby w dzisiejszych czasach byli pośród nas prorocy, jakiego typu niesprawiedliwości społecznej by się sprzeciwiali? Co powiedzieliby o współczesnej religii?

Kto był pierwszy? W każdej z poniższych par zaznacz kółkiem imię tej postaci, która była pierwsza.

Izajasz	Daniel
Ezechiel	Amos
Jonasz	Micheasz
Jeremiasz	Micheasz
Ezechiel	Izajasz
Joel	Zachariasz

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. _____ przepowiedział zniszczenie Niniwy.	a. Micheasz
2. _____ napisał Księgę Trenów.	b. Amos
3. _____ był urzędnikiem na dworze w Medo-Persji.	c. Abdiasz
4. _____ ostrzegł Samarię o przyszłym zniszczeniu z rąk Asyrii.	d. Nahum
5. _____ miał wspaniałą wizję Boga zasiadającego na swoim tronie i aniołów wykrzykujących „Święty, święty, święty”.	e. Malachiasz
6. _____ miał wizję Babilończyków najeżdżających Jerozolimę jak plaga szarańczy.	f. Jeremiasz
7. _____ był ostatnim prorokiem w Starym Testamencie.	g. Joel
8. _____ był posłańcem niosącym nadzieję zesłanym do Babilonu.	h. Daniel
9. _____ był prorokiem w Jerozolimie w tym samym czasie, co Izajasz.	i. Izajasz
10. _____ ogłaszał, że Bóg zniszczy Edom za to, że stanął przeciwko Izraelowi razem z Babilonem.	j. Ezechiel

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań:

1. Który z poniższych proroków NIE żył w okresie, kiedy Jerozolima została zniszczona?

☐ Ezechiel	☐ Jeremiasz	☐ Jonasz
-----------------------------------	------------------------------------	---------------------------------

2. Daniel stał się ważny, kiedy był zarządcą

☐ Rzymu	☐ Grecji	☐ Babilonii
--------------------------------	---------------------------------	------------------------------------

3. Prorokami kierującymi słowa do królestwa północnego byli wszyscy OPRÓCZ

☐ Malachiasza	☐ Amosa	☐ Ozeasza
--------------------------------------	--------------------------------	----------------------------------

4. Ozeasz zilustrował Izrael jako

☐ ślepego świadka	☐ niewierną żonę	☐ nieplodną matkę
--	---	--

5. Amos atakował luksus i obojętność

☐ Samarii	☐ Jerozolimy	☐ Babilonu
----------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------

Refleksja: Większość proroków była raczej mało popularna. Jak uważasz, dlaczego ludzie raczej nie lubili proroków?

Jak prorocy zapowiadali Mesjasza?

Fragment do przeczytania: Rozdział 16. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główny okres: Okres podzielonego królestwa, okres samej Judy, okres zesłania babilońskiego, okres odbudowy Jerozolimy.

Zakres fragmentów z Biblii: Prorocy więksi i mniejsi.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z obrazami, jakimi posługiwali się prorocy, aby zapowiedzieć życie i dzieło Mesjasza,
- z poszczególnymi prorocत्वami w Starym Testamencie, dotyczącymi służby Jezusa.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 16. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jakie obietnice ze Starego Testamentu przed prorokami większymi i mniejszymi zaczęły być kojarzone z Mesjaszem?
2. Jakich obrazów używał Izajasz, aby opisać królestwo pokoju Mesjasza?

3. Dlaczego niektórzy prorocy nazywali Mesjasza Latoroślą? Co zapowiadali w odniesieniu do tej Latorośli?
4. Jak Izajasz opisał śmierć Mesjasza?
5. Co oznacza stwierdzenie, że przeznaczeniem Mesjasza było ustanowienie królestwa duchowego?
6. Interpretując sen króla, Daniel zapowiedział ustanowienie królestwa wiecznego. Opisz zwięźle sen króla oraz znaczenie, jakie przypisał mu Daniel.
7. W jaki sposób prorocy wiążą pojęcie sprawiedliwości z dziełem Mesjasza?

8. Dlaczego proroctwa o tym, że Mesjasz zaprowadzi pokój, wywoływały w Izraelu tak wielką ekscytację?
9. Jak Jeremiasz opisał nowe przymierze, które Pan miał pewnego dnia zawrzeć z Izraelem?
10. Dlaczego kolejne dyktatury wykazywały tendencję , by tłumić lub ograniczać wolność kościołów?
11. Jakie wskazówki dawali prorocy na temat tego, że Mesjasz będzie kimś więcej niż tylko człowiekiem?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Latorośl była zapowiedzianym potomkiem _____ .	a. góry Syjon
2. Izajasz podkreślał rolę Mesjasza jako _____ .	b. uzdrowiciela
3. Zachariasz podkreślał rolę Mesjasza jako _____ .	c. Mojżesz
4. Malachiasz podkreślał rolę Mesjasza jako _____ .	d. sługi
5. Izrael oczekiwał nadejścia kolejnego takiego proroka, jak _____ .	e. Betlejem
6. Malachiasz porównał przyjscie Mesjasza do wschodu _____ .	f. dobrą nowinę
7. Izajasz zapowiedział dzień, w którym słowo Boże rozejdzie się po całej ziemi, począwszy od _____ .	g. Dawida
8. Micheasz powiedział, że Mesjasz narodzi się w _____ .	h. słońca sprawiedliwo- ści
9. Izajasz pisał, że Mesjasz powiedział: „Duch Wszechmocnego, Pana, nade mną, gdyż Pan namaścił mnie, abym zwiastował _____ ”.	i. występki
10. Obrazując śmierć Mesjasza, Izajasz mówi o nim: „Lecz on zraniony jest za nasze _____ ”.	j. kapłana

Refleksja: Gdybyś żył(a) w starożytnym Izraelu, które obietnice dotyczące Mesjasza byłyby największym pocieszeniem i dałyby ci najwięcej nadziei?

Służba Jezusa

Fragment do przeczytania: Rozdziały 17. i 18. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główne okresy: Okres pomiędzy Starym a Nowym Testamentem, okres życia Jezusa.

Zakres fragmentów z Biblii: Ewangelia Mateusza, Ewangelia Marka, Ewangelia Łukasza i Ewangelia Jana.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z polityczną i kulturową sytuacją, w której Jezus funkcjonował i działał,
- z głównymi wydarzeniami z życia Jezusa.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 17. i 18. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Pod jakim względem zmieniło się życie religijne Izraela od czasów proroków do czasów Jezusa?
2. Opisz klimat polityczny, jaki panował w Izraelu w okresie, w którym żył Jezus.

3. Kto jest „docelowym odbiorcą” poszczególnych Ewangelii?

4. W Ewangelii Łukasza, kiedy aniołowie obwieszczają narodziny Jezusa, jakie przypisują Mu tytuły? Co te tytuły oznaczają?

5. Co było wyjątkowego w służbie Jana Chrzciciela?

6. Skoro historia pamięta Jana jako osobę znaną z tego, że chrzczył, przedstaw w skrócie rolę chrztu w jego służbie.

7. Jaką rolę w Nowym Testamencie odgrywa szatan?
8. W jaki widoczny sposób Jezus demonstrował swoją niezwykłą moc?
9. Przez cały okres życia Jezusa, jaki uczniowie z Nim spędzili, nie rozumieli właściwie celu Jego służby. Podaj przykłady, w jaki sposób demonstrowali to swoje błędne zrozumienie?
10. W jaki sposób Jezus malował inny obraz swojego królestwa niż obraz, w jaki uczniowie oczekiwali, że się wpasuje?

11. Kiedy Jezus ustanowił Wieczerzę Pańską, bazował mocno na symbolicznym języku, symbolicznych elementach (chleb i wino) i symbolicznych czynach. Wyjaśnij symbole niektórych elementów Wieczerzy Pańskiej, szczególnie tych, które wywarły na tobie największe wrażenie.

12. Co spowodowało, że przywódcy żydowscy zdecydowali się zabić Jezusa?

13. Dlaczego Piłat, namiestnik rzymski, pozwolił na to, by Jezus został ukrzyżowany?

14. Jakie główne cele zamierzał osiągnąć Jezus wraz ze swoimi uczniami pomiędzy zmartwychwstaniem a wniebowstąpieniem?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. W czasach Jezusa ziemia Kanaan była bardziej powszechnie znana jako _____ .	a. rzece Jordan
2. Faryzeusze działali w bliskim sojuszu z grupą specjalistów od prawa, znaną jako _____ .	b. Seleucy-dami
3. Trzech apostołów widziało, jak Jezus rozmawia z Eliaszem i Mojżeszem podczas swojego _____ .	c. ambasadorzy
4. Nazwa „apostołowie” odnosi się do ludzi, którzy służą jako szczególni _____ .	d. uczeni w Piśmie
5. Po śmierci Aleksandra Wielkiego Kanaan dostał się pod kontrolę dynastii zwanej _____ .	e. Judea
6. Mędrcy, którzy dotarli na narodziny Jezusa, przybyli z obszaru na wschód od _____ .	f. Sanhedryn
7. 70-osobowy żydowski sąd najwyższy nazywał się _____ .	g. przeistoczenia
8. Po swoim chrzcie Jezus udał się na pustynię, gdzie przez 40 dni był _____ .	h. Palestyna
9. Jan chrzczył w _____ .	i. rzeki Eufrat
10. W czasach Jezusa obszar Izraela najbardziej wysunięty na południe nosił nazwę _____ .	j. kuszony

Co było pierwsze? W każdej z przedstawionych poniżej par podkreśl ten okres, który był pierwszy:

kuszenie Jezusa wybranie apostołów rządy Rzymu nad Palestyną odcięcie głowy Janowi Chrzcicielowi rodzina Jezusa przenosi się do Nazaretu	chrzest Jezusa przeistoczenie rządy Grecji nad Palestyną Jezus ustanawia Wieczerzę Pańską Śmierć Heroda Wielkiego
--	---

Refleksja: Gdybyś żył za czasów służby Jezusa, jak myślisz, co w Jego osobie wywarłoby na tobie największe wrażenie?

Czego nauczał Jezus?

Fragment do przeczytania: Rozdziały 19. i 20. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główny okres: Okres życia Jezusa.

Zakres fragmentów z Biblii: Ewangelia Mateusza, Ewangelia Marka, Ewangelia Łukasza i Ewangelia Jana.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z głównymi przypowieściami Jezusa,
- z tym, jak Jezus ilustrował królestwo Boże,
- z tym, co Jezus twierdził na temat swojej boskości,
- z tym, czego Jezus nauczał o zbawieniu od grzechów,
- z etycznymi naukami Jezusa.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 19. i 20. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaki cel mają przypowieści? Co Jezus chciał osiągnąć, czyniąc przypowieści głównym punktem swojego nauczania?

2. Przypowieść o siewcy (lub przypowieść o glebach) dotyczy tego, jak różni ludzie słuchają słowa Bożego. Opisz krótko cztery rodzaje „słuchaczy”, których ta historia symbolizuje.

3. Jakich innych stwierdzeń i zwrotów oprócz przypowieści używał Jezus, aby opisać swoje królestwo?

4. W jakim sensie królestwo Boże jest niewidzialną rzeczywistością? W jaki sposób jest ono dla nas widzialne?

5. Jakie jest biblijne znaczenie sprawiedliwości? Kiedy Jezus nauczał o sprawiedliwości, jakie były główne tematy, które poruszał?

6. Dlaczego Jezus potępił sprawiedliwość uczonych w Piśmie i faryzeuszy?
7. Czego Jezus nauczał o odnalezieniu prawdziwego szczęścia i radości?
8. W jaki sposób Jezus potwierdził swoją boskość?
9. W jaki sposób Jezus zobrazował swoją relację z Bogiem?

10. Wyjaśnij krótko, co miał na myśli Jezus, kiedy mówił o „byciu zbawionym”.

11. Co kryje się za obrazem Jezusa jako „baranka Bożego”?

12. Jak według Jezusa powinniśmy reagować na akty znęcania się nad nami i prześladowania? Dlaczego zaleca taką reakcję?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Najdłuższą przepowiednią Jezusa jest opowieść o _____ .	a. gromu
2. W przypowieści o kąkolu, chwast ten został posiany przez _____ .	b. prorocy
3. Inną nazwą, jakiej używał Jezus na królestwo niebios, jest _____ .	c. ziarna gorczycy
4. W przypowieści o siewcy, gleba kamienista obrazuje ludzi, którzy przestają służyć Bogu z powodu _____ .	d. synu marnotrawnym
5. Jezus porównał kiedyś królestwo niebios do _____ .	e. boskością Jezusa
6. Jezus powiedział swoim uczniom, że będą prześladowani tak samo jak _____ .	f. zmartwień
7. Jezus nazwał Jakuba i Jana synami _____ .	g. życie wieczne
8. Ewangelia Jana znana jest z tego, że przedstawia mocne argumenty za _____ .	h. szatana
9. W przypowieści o kąkolu żeńcy, którzy zbierają pszenicę ostatniego dnia, to _____ .	i. aniołowie
10. Ciernista gleba w przypowieści o siewcy symbolizuje odwrócenie uwagi z powodu _____ .	j. prześladowań

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań.

1. Ewangelia Jana rozpoczyna się od porównania Jezusa z greckim pojęciem

☐ herosa o cechach boga	☐ słowa	☐ Zeusa
--	--------------------------------	--------------------------------

2. Jezus promował praktykę modlenia się do Boga jako

☐ ojca	☐ pasterza	☐ stwórcy
-------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

3. Przedstawiciele władzy żydowskiej czuli się zmuszeni zabić Jezusa, ponieważ czynił z siebie

☐ właściwego arcykapłana Izraela	☐ Syna Bożego	☐ następcę Heroda
---	--------------------------------------	--

4. Nowy Testament obrazuje tych, którzy nie są zbawieni, jako

☐ zgubionych	☐ niegodziwe dzieci	☐ upadłe anioły
-------------------------------------	--	--

5. Jezus opowiedział przypowieść o młodym człowieku, który poprosił swojego ojca o swoje dziedzictwo, otrzymał je, a następnie

☐ mądrze zainwestował	☐ zmarnotrawił	☐ zbudował wielkie stodoły, aby magazynować w nich swoje plony
--	---------------------------------------	---

6. Osobą opisaną jako „mąż według Bożego serca” był

☐ Noe	☐ Dawid	☐ Hiob
------------------------------	--------------------------------	-------------------------------

7. W interpretacji Jezusa dotyczącej Dziesięciu Przykazań nienawiść była równa

☐ morderstwu	☐ zazdrości	☐ oszustwu
-------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------

8. Kiedy Jezus używał zwrotu „Syn Człowieczy”, podkreślał przede wszystkim to, że był

___ potomkiem Dawida	___ zrodzony w sposób cudowny	___ w pełni człowiekiem
----------------------	-------------------------------	-------------------------

9. Miłowanie bliźniego tak jak siebie samego jest według Jezusa

___ największym przykazaniem	___ drugim najważniejszym przykazaniem	___ najbardziej lekceważonym przykazaniem
------------------------------	--	---

10. W chwili narodzin Jezusa aniołowie ogłosili, że jest On

___ zbawcą	___ wielkim pasterzem	___ królem
------------	-----------------------	------------

Refleksja: Życie zgodnie z którą z nauk Jezusa uważasz za największe wyzwanie? Co byś zrobił/zrobiła, aby bardziej skutecznie realizować Jego nauki?

Zarówno Jan Chrzciciel, jak i Jezus użyli słowa „hipokryci”, opisując ludzi, którzy jedynie udają sprawiedliwych lub których religijność jest tylko powierzchowna. Zapożyczyli to słowo od Greków. W Grecji „hipokryta” był to aktor, który zakładał zbyt duże maski oraz ciężkie, podszyte poduszkami ubrania po to, by w oczach ludzi znajdujących się z tyłu teatru wyglądać na większego.

Ponieważ aktorzy ci sprawiali wrażenie, że są nieco więksi niż naprawdę byli, Jan i Jezus zapożyczyli zwrot „hipokryta”, aby zilustrować problem ludzi, którzy udają, że są kimś więcej niż w rzeczywistości pod względem religijnym.

Początkowy wzrost Kościoła

Fragment do przeczytania: Rozdziały 21. i 22. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główny okres: Okres pierwszego Kościoła.

Zakres fragmentów z Biblii: Dzieje Apostolskie.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z rozprzestrzenianiem się chrześcijaństwa po zmartwychwstaniu Jezusa,
- z tym, czego nauczali apostołowie Jezusa, zakładając Kościoły,
- z tym, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał rozwój Kościołów złożonych z nawróconych pogan,
- z kluczowymi wydarzeniami z życia apostoła Pawła,
- z kluczowymi miastami z okresu początków chrześcijaństwa,
- z kontekstem powstania nowotestamentowych ksiąg zwanych Listami.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 21. i 22. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaką rolę w Dziejach Apostolskich odgrywa Duch Święty?

2. Jakie istnieją dowody na to, że zmartwychwstanie miało rzeczywiste miejsce i nie jest jedynie wymyśloną przez apostołów historią?
3. Podsumuj przesłanie Piotra wygłoszone w Dzień Pięćdziesiątnicy i podaj, jakich wskazówek udzielił swoim słuchaczom.
4. Jaki wpływ miały prześladowania na rozwój i ekspansję chrześcijaństwa?
5. Zrelacjonuj kluczowe elementy historii o tym, jak Saul z Tarsu został chrześcijaninem.

6. Dlaczego kontrowersje związane z obrzezaniem są w Dziejach Apostolskich czy innych miejscach Nowego Testamentu tak ważną kwestią?
7. Co sprawiło, że Kościół w Antiochii Syryjskiej był wyjątkowo ważny w początkowym okresie chrześcijaństwa?
8. Co doprowadziło do napisania nowotestamentowych ksiąg, które nazywamy listami? Dlaczego powstały?
9. Dlaczego List do Rzymian i List do Efezjan są uznawane za najważniejsze z listów Pawła?

10. Jaki jest ogólny cel listów Pawła, które napisał do Tymoteusza i Tytusa?
11. Dlaczego nazwa „List do Hebrajczyków” jest odpowiednią nazwą dla tego listu?
12. Jaki temat pojawia się zarówno w Liście do Galacjan, jak i w Liście do Hebrajczyków?
13. Niektóre listy ostrzegają przed „fałszywymi nauczycielami” i „anty-chrystami”. Kim byli ci ludzie i dlaczego stanowili zagrożenie dla społeczności chrześcijańskich?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Rada Sanhedrynu skazała i ukamienowała _____ .	a. Barnaba
2. Chrześcijaństwo rozpowszechniło się na zachód w całej Afryce północnej z _____ .	b. Tytusowi
3. Dwa listy Pawła skierowane były do Kościoła w _____ .	c. Kolosach
4. Towarzyszem Pawła w jego pierwszej wyprawie zwiastującej ewangelię do Azji Mniejszej był _____ .	d. Piotra
5. Bratem Jezusa, który zyskał ważne stanowisko w Kościele w Jerozolimie, był _____ .	e. Damaszek
6. Paweł stał się chrześcijaninem podczas swojej podróży do miasta _____ .	f. Szczepana
7. Korneliusz, pierwszy poganin, który został chrześcijaninem, został ochrzczony przez _____ .	g. Efez
8. Ludzie, którzy stawali się chrześcijanami, palili książki do czarów i magii w ogromnym ognisku wzniesionym w mieście _____ .	h. Jakub
9. Zadanie doprowadzenia do dojrzałości Kościołów na Krecie przypadło _____ .	i. Aleksandrii
10. Filemon był mężem o ogromnej renomie w Kościele w _____ .	j. Koryncie

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań.

1. Który z poniższych listów nie został napisany do Kościoła w Azji Mniejszej?

☐ do Galacjan	☐ do Filipian	☐ do Kolosan
--------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------

2. Który z listów był uważany przez niektórych oryginalnie za kazanie?

☐ do Rzymian	☐ do Galacjan	☐ do Hebrajczyków
-------------------------------------	--------------------------------------	--

3. Kto zastąpił Barnabę jako towarzysz podróży Pawła?

☐ Sylas	☐ Piotr	☐ Filemon
--------------------------------	--------------------------------	----------------------------------

4. Który z pozostałych braci Jezusa oprócz Jakuba napisał jeden z listów Nowego Testamentu?

☐ Jan	☐ Tytus	☐ Juda
------------------------------	--------------------------------	-------------------------------

5. Które z tych miast było wielkim ośrodkiem uniwersyteckim i kulturowym?

☐ Efez	☐ Damaszek	☐ Korynt
-------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

6. Który z tych listów *nie* był skierowany do pojedynczej osoby?

☐ 1 List do Tymoteusza	☐ 2 List Piotra	☐ 2 List Jana
---	--	--------------------------------------

7. Która z poniższych osób napisała najwięcej listów w Nowym Testamencie?

☐ Piotr	☐ Paweł	☐ Jan
--------------------------------	--------------------------------	------------------------------

Refleksja: Wyobraź sobie, że jesteś chrześcijaninem w początkowym okresie istnienia Kościoła. Jakich uczuć doświadczałbyś/doświadczałabyś, biorąc udział w tym wszystkim, co się przytrafiło Kościołowi i co działo się wewnątrz niego?

Ojciec, Syn i Duch Święty

Fragment do przeczytania: Rozdział 23. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główny okres: Okres pierwszego Kościoła.

Zakres fragmentów z Biblii: Listy Nowego Testamentu.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z pojęciem Boga jako jednej istoty, manifestującej się w trzech osobach,
- z obrazem natury Chrystusa przedstawionym w listach,
- z rolą Ducha Świętego w dziele Bożym i w życiu chrześcijan.

Czego się nauczyleś/nauczylaś: Po przeczytaniu rozdziału 23. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Dlaczego w listach przeznaczono minimalną ilość miejsca na wyjaśnienie natury Boga Ojca? Czego nowego dowiadujemy się o Nim z listów?
2. Podsumuj krótko, co obejmuje pojęcie Bożego „odwiecznego celu”?

3. Dlaczego z powodu grzechu nie jest możliwe, abyśmy mieli bliską relację z Bogiem?
4. Jak Bóg wykorzystał ukrzyżowanie do osiągnięcia własnego celu?
5. Jaką rolę w przygotowaniu na przyjście Jezusa odgrywały w Starym Testamencie przymierza z Izraelem i zakon Mojżeszowy?
6. W jaki sposób List do Kolosan wskazuje na boskość Jezusa?

7. Jakiej symboliki użyto w 1. rozdziale Listu do Hebrajczyków, aby przedstawić boskość Jezusa?
8. Dlaczego wiele osób mających greckie pochodzenie nie przyjmowało tej myśli, że Jezus był prawdziwym człowiekiem? W jaki sposób Go w zamian opisywali?
9. Jak śmierć Jezusa wypełniła proroctwo dotyczące szatana zawarte w Księdze Rodzaju 3:15?
10. Wyjaśnij znaczenie tego, że Jezus jest naszym Arcykapłanem.

11. Pod jakim względem Duch Święty współpracuje z Bogiem Ojcem w wypełnianiu naszego odwiecznego celu?

12. Podaj w zwięzły sposób własne wy tłumaczenie kwestii pojmowania Boga jako trzech osób i jednocześnie jednej istoty.

13. Jak Nowy Testament ilustruje poddanie Jezusa i Ducha Świętego Bogu Ojcu?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Słowo „Abba” było najczulszym słowem, jakim Hebrajczycy określali _____ .	a. Ducha Świętego
2. Szatan i jego zastępy są czasami nazywani _____ .	b. szatan
3. 2. rozdział Listu do Hebrajczyków pokazuje, że Jezus był w pełni _____ .	c. niewoli
4. Jezus rozbroił moc szatana usuwając strach przed _____ .	d. człowiekiem
5. List do Kolosan obrazuje Jezusa jako mającego panowanie nad wszelkim _____ .	e. przestępstwa
6. Ponadprzeciętna moc uzdrawiania, jaką mieli apostołowie, pochodziła od _____ .	f. stworzeniem
7. List Jakuba mówi, że Bóg nie jest podatny na pokusy _____ .	g. ojca
8. Izajasz prorokował o tym, że Mesjasz zostanie zraniony za nasze _____ .	h. władcami tego świata
9. List do Galacjan porównuje zakon Mojżesza do _____ .	i. śmiercią
10. Decyzję, by zdradzić Jezusa, podsunął Judaszowi _____ .	j. złego

Rozpoznawanie: Korzystając z poniższego klucza, rozpoznaj, czy wymienione działania i cechy są najbardziej kojarzone z:

A __ Bogiem Ojcem

B __ Bogiem Synem

C __ Bogiem Duchem Świętym

- ___ 1. Reprezentuje wykraczający poza granice umysłu aspekt boskości.
- ___ 2. Objawiał nową prawdę apostołom, gdy Kościół został już zapoczątkowany.
- ___ 3. Dał początek i wykonuje odwieczny cel.
- ___ 4. Rządzi obecnie w królestwie Bożym.
- ___ 5. Zamieszkuje w chrześcijanach.
- ___ 6. Został „zraniony” przez szatana.

Przez wieki każde pokolenie usiłowało znaleźć adekwatne wytłumaczenie tego, jak Bóg może być jednocześnie trzema osobami, ale jedną istotą. W pierwszych wiekach chrześcijaństwa publiczne kontrowersje związane z tym tematem stawały się czasem tak zażarte, że rady przywódców Kościoła zbierały się na próbie wyrażenia tego pojęcia w sposób bardziej kompletny.

Żadna z tych rad nie rozwiązała w pełni tej kwestii. Tajemnica natury Boga zdaje się opierać wszelkim formom ogarnięcia jej przez naszą ograniczoną wyobraźnię. Jednak to, że społeczność chrześcijańska kontynuowała potwierdzanie tej centralnej doktryny, mimo że nie jest w stanie jej w pełni wyjaśnić ani samym sobie, ani swoim krytykom, potwierdza to, jak bardzo ważna zdaje się być ta koncepcja dla tych, którzy pilnie badają Biblię.

Życie chrześcijańskie

Fragment do przeczytania: Rozdziały 24. i 25. *Przewodnika po Biblii dla każdego*.

Główny okres: Okres pierwszego Kościoła.

Zakres fragmentów z Biblii: Listy Nowego Testamentu.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- ze sposobem odbudowania relacji człowieka z Bogiem, podstawowym znaczeniem sprawiedliwości, usprawiedliwienia, wiary i chrztu,
- z rolą zmartwychwstania w naukach pierwszego Kościoła.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziałów 24. i 25. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/przeczytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jak Nowy Testament argumentuje to, że wszyscy ludzie rodzą się z wrodzonym poczuciem dobra i zła?
2. Wyjaśnij znaczenie słów Jeremiasza, który powiedział, że lud Boży będzie nosił imię „Pan, sprawiedliwość nasza”.

3. Jaka podstawowa myśl kryje się za pojęciem usprawiedliwienia?
Jak koncepcja ta przedstawiona jest w nowotestamentowej doktrynie o usprawiedliwieniu?
4. Wyjaśnij własnymi słowami podstawowe znaczenie pojęcia „wiera”.
5. Co sprawiło, że Abraham był tak dobrym przykładem człowieka wiary?
6. Czym wiara różni się od zwykłego sposobu postrzegania rzeczywistości?
7. Przedstaw w skrócie niektóre obrazy użyte w Nowym Testamencie symbolizujące znaczenie chrztu.

8. Dlaczego Paweł uważał za wielki błąd zaprzeczanie zmartwychwstaniu Jezusa?
9. Jak – na podstawie nauk zawartych w Biblii – będzie wyglądało nasze zmartwychwstanie?
10. Wyjaśnij, jakie implikacje płyną ze słów Boga skierowanych do Jego ludu: „Świętymi bądźcie, bo ja jestem święty”.
11. Jak rozumieć pojęcie „ciemności” na podstawie przesłania Nowego Testamentu? Co oznacza pojęcie „ciała”?

12. Jakie spostrzeżenia przychodzą ci na myśl, kiedy porównujesz dobro do światłości, a zło do ciemności?

13. Jak Duch Święty pomaga nam w naszym boju przeciwko własnemu „ciału”?

14. Co w praktyce oznacza „chodzenie w miłości”?

15. Wyjaśnij, co w Nowym Testamencie oznacza zwrot „narodzony na nowo”. W jaki sposób, obserwując czyjeś życie, mógłbyś/mogłabyś dostrzec, czy ta osoba „narodziła się na nowo”?

16. W jaki sposób doświadczenie cierpienia pokazuje autentyczność wiary chrześcijańskiej i nadziei?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Rozdział 11. Listu do Hebrajczyków zwraca uwagę na życie mężów i kobiet, którzy byli godnymi szacunku przykładami _____.	a. zmartwychwstania
2. W rozdziale 3. Listu do Galacjan Paweł wykorzystuje obraz zakładania szaty, aby wyjaśnić, jak ważny jest _____.	b. sprawiedliwość
3. Jezus po raz pierwszy rozmawiał o nowym narodzeniu z człowiekiem o imieniu _____.	c. Noego
4. W oryginalnym języku Nowego Testamentu „usprawiedliwienie” to inna forma słowa _____.	d. Boga
5. 1 List do Koryntian 15 zawiera najdłuższą w Nowym Testamencie dyskusję na temat _____.	e. Wiary
6. W rozdziale 5. Listu do Efezjan chrześcijanie są nazwani dziećmi _____.	f. uświęcenie
7. Innym określeniem, jakim Jan opisuje „życie w ciemności”, jest umiłowanie _____.	g. chrzest
8. Tłumacząc znaczenie chrztu, Piotr przytacza ponownie historię _____.	h. światłości
9. W Nowym Testamencie „życie w ciemności” oznacza kochanie grzechu bardziej niż _____.	i. świata
10. Innym słowem określającym świętość jest _____.	j. Nikodem

Refleksja: Gdybyś miał(a) określić różnicę pomiędzy życiem w światłości a życiem w ciemności w takim sensie, w jakim używa ich Nowy Testament, jak opisałbyś/opisałabyś tę różnicę własnymi słowami?

Tak jak w innych miejscach w Biblii niezwykle ważne jest, aby czytać listy w Nowym Testamencie, zwracając równą uwagę tak na zasady, jak i szczegóły. Ponieważ listy były odpowiedzią na konkretne pytania czy problemy, które pojawiły się w Kościołach z pierwszego wieku, często dotyczyły sytuacji, które w naszym świecie o zupełnie innej kulturze mają niewielkie znaczenie.

Na przykład kilka listów zajmuje się relacjami pomiędzy niewolnikami a ich panami. Inne pouczają, jak uniknąć bałwochwalstwa. Listy zawierają również wskazówki dotyczące kwestii ubioru, niemające odniesienia do współczesnych społeczeństw.

Kusząca jest więc tendencja do omijania tego typu fragmentów. Jednak uczynienie tego byłoby błędem. Za poszczególnymi wskazówkami zawartymi w tych fragmentach stoją pewne myśli i zasady, które powinny kierować naszym zachowaniem w każdej epoce. Stąd też, zapoznając się z listami, nie czytaj tylko wybranych fragmentów. Zadawaj sobie pytanie: „Jakie odwieczne koncepcje i zasady stoją za tym, o czym ten fragment mówi?”.

Życie Kościoła

Fragment do przeczytania: Rozdział 26. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główny okres: Okres pierwszego Kościoła.

Zakres fragmentów z Biblii: Listy Nowego Testamentu.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- pojęciem Kościoła według Nowego Testamentu,
- tym, czym Kościoły nowotestamentowe zajmowały się na co dzień,
- tym, czego oczekuje się od przywódców Kościoła,
- tym, jakie były nabożeństwa chrześcijan w pierwszym stuleciu,
- znaczeniem Wieczery Pańskiej.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 26. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-
czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Do jakich praktycznych wniosków dochodzisz, kiedy myślisz o Kościele jako jednym ciele?
2. Dlaczego Paweł uważał rywalizację i podziały za wielkie zagrożenia dla Kościoła?

3. W jakim celu Nowy Testament opisuje Kościół jako „oblubienicę Chrystusa”? Jakie praktyczne wnioski można wyciągnąć z takiego porównania?
4. Jakie są według apostoła Pawła oznaki zdrowego Kościoła?
5. Ponieważ Nowy Testament kładzie tak duży nacisk na zdrowe nauczanie w Kościele, jak opisałbyś/opisałabyś zagadnienie „zdrowego nauczania”?
6. Dlaczego Nowy Testament oczekuje od przywódców Kościoła wysokich standardów pod względem charakteru i zachowania?

7. Jaką rolę w Kościele z pierwszego wieku odgrywali starsi?

8. Jakie dwie zasady kierują zaleceniami, których Paweł udzielił Koryntianom na temat właściwego porządku na nabożeństwie?

9. W jaki sposób Wieczerza Pańska przypomina chrześcijanom o tym, że jedność jest niezbędna?

10. Opisz krótko, co w Nowym Testamencie oznacza „wspólnota”?

11. Jakich wskazówek dotyczących skutecznej modlitwy udzielił chrześcijanom Jakub?
12. W jaki sposób na podstawie Nowego Testamentu uczymy się używania modlitwy do pokonania naszych trosk i lęków?
13. W jaki sposób pierwsze społeczności chrześcijańskie demonstrowały autentyczną hojność?

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. Najbardziej wzniosły opis Kościoła w Nowym Testamencie znajduje się w Liście do _____ .	a. służę
2. Słowo „diakon” pochodzi od greckiego słowa oznaczającego _____ .	b. głowę Kościoła
3. Kościoły w Grecji zbierały pieniądze na fundusz pomocy Kościołowi w _____ .	c. nadzorcy
4. Paweł napisał godny uwagi list, aby naprawić problem podziału w Kościele w _____ .	d. Eliaszu
5. Nazwa „biskup” w oryginalnym znaczeniu była powiązana z funkcją _____ .	e. Koryncie
6. Najbardziej głęboki wgląd w to, jak powinny wyglądać nabożeństwa, możemy znaleźć w _____ .	f. pasterza
7. Jakub podkreśla moc modlitwy przypominając słuchaczom o _____ .	g. 1 Liście do Koryntian
8. Myśl, że jesteśmy dziećmi Bożymi, jest blisko związana z nowotestamentowym obrazem Boga jako _____ .	h. Jerozolimie
9. W 20. rozdziale Dziejów Apostolskich Paweł porównuje pracę starszych do pracy _____ .	i. Efezjan
10. W Liście do Efezjan i Kolosan Paweł opisuje Jezusa jako _____ .	j. Ojca

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań.

1. W każdym mieście, w którym Paweł ustanowił Kościół, tworzył radę

___ sędziów	___ nauczycieli	___ starszych
-------------	-----------------	---------------

2. Z historycznego punktu widzenia chrześcijanie uważali, że najświętszym momentem nabożeństwa jest

___ chrzest	___ Wieczerza Pańska	___ oddana modlitwa
-------------	----------------------	---------------------

3. Apostoł Jan powiedział, że każdy, kto wyznaje miłość do Boga, a ma w nienawiści swojego brata jest

___ hipokrytą	___ mordercą	___ kłamcą
---------------	--------------	------------

4. Najistotniejszym celem nauczania w Kościele jest upewnienie się, że wierzący

___ wzrastają do dojrzałości	___ znają historię Kościoła	___ potrafią wyrecytować z pamięci kluczowe fragmenty z Biblii
------------------------------	-----------------------------	--

5. Paweł ostrzega przed nauczycielami, którzy są

___ kłótlivi	___ samoukami	___ słabymi mówcami
--------------	---------------	---------------------

Dziś wiemy już, że obie półkule ludzkiego mózgu są wyspecjalizowane. U większości ludzi półkula prawa jest odpowiedzialna za przetwarzanie rytmów, melodii i symboli, natomiast lewa odpowiada za język, analizę i rozumowanie.

Interesujący jest więc fakt, że forma nabożeństwa angażuje obie półkule mózgu – całą osobę. Śpiewanie wraz z symboliką Wieczerzy Pańskiej oraz chrztu są pełnym znaczenia sposobem przekazywania prawdy prawej półkuli. Nauki, napominania i modlitwa angażują związaną z rozumieniem języka półkulę lewą.

Dlatego też w samej strukturze nabożeństwa Bóg zdaje się przekazywać to, że interesuje Go przekształcanie całego wewnętrznego człowieka.

Intrygująca Księga Objawienia

Fragment do przeczytania: Rozdział 27. *Przewodnika po Biblii dla każdego.*

Główny okres: Okres pierwszego Kościoła.

Zakres fragmentów z Biblii: Księga Objawienia.

Cel lekcji: Zapoznanie się z następującymi zagadnieniami:

- z cechami stylistyki Księgi Objawienia,
- z głównymi symbolami, które są odkrywane w tej księdze,
- z duchowym przesłaniem, które stoi za tą symboliką.

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś: Po przeczytaniu rozdziału 27. i poświęceniu czasu na refleksję nad tym, co przeczytałeś/prze-czytałaś, odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaki kryzys etyczny wywołało wśród chrześcijan oddawanie czci cesarzowi w Azji Mniejszej?
2. Jak podsumowałbyś/podsumowałabyś ogólne przesłanie Księgi Objawienia?

3. Jakie wydarzenia nastają po zerwaniu siódmej pieczęci?

4. W jaki sposób Jan pokazuje, że niesione przez chrześcijan przesłanie napotka raczej na zdecydowany opór niż serca gotowe na przyjęcie tego przesłania?

5. Jaką lekcję stanowi dla nas opisana w Biblii scena, w której Jan został poinstruowany o tym, by zjeść zwój?

6. Jakie działania podejmuje szatan pod postacią smoka w miarę rozwijania się wydarzeń z Księgi Objawienia?

7. Na podstawie tego, co wiesz na temat Babilonu i jego roli w Starym Testamencie, powiedz, co mogło skłonić chrześcijan do używania nazwy Babilon jako synonimu Rzymu w pierwszym stuleciu?
8. Co według ciebie sugeruje Jan, używając symbolu nierządnicy na określenie Rzymu?
9. Jakiej symboliki używa Księga Objawienia, aby zilustrować karę, jaką Bóg wymierzy szatanowi i tym, którzy mu pomagali?
10. Opisz „nowe Jeruzalem”, które przedstawia Jan w 21. i 22. rozdziale Księgi Objawienia.

11. Jakie odniesienia do historii ogrodu Eden można znaleźć w ostatnich scenach Księgi Objawienia?

12. Przeczytaj ponownie ten rozdział i wymień wszystkie rzeczy, które wystąpiły w liczbie siedmiu. (Czytając całą Księgę Objawienia, znajdziesz ich jeszcze więcej).

Dopasowywanie: W kolumnie A napisz ten wyraz lub zwrot z kolumny B, który jest najlepszym dokończeniem zdania.

Kolumna A	Kolumna B
1. W Księdze Objawienia liczba 12 symbolizuje _____ .	a. Patmos
2. Jezus pojawia się często w Księdze Objawienia pod postacią symbolu _____ .	b. mocami politycznymi
3. Prorokiem starotestamentowym, który posługiwał się stylem podobnym do stylu Księgi Objawienia, był _____ .	c. Azji Mniejszej
4. Kiedy Jan pisał Księgę Objawienia, zamieszkiwał w miejscu o nazwie _____ .	d. anioł
5. Jan widział dwie postacie nauczające jedna obok drugiej; jedną z nich zdawał się być Mojżesz, drugą _____ .	e. Eliasz
6. Księga Objawienia rozpoczyna się od opisu, jak Jezus dyktuje treść listów, które mają być wysłane do Kościołów w _____ .	f. Babilonu
7. Księga Objawienia używa liczby 10 jako symbolu sfer powiązanych z _____ .	g. sferę duchową
8. Na każdej z siedmiu trąb w Księdze Objawienia zadął _____ .	h. Ezechiel
9. W ostatnich scenach Księgi Objawienia Jan opisuje Kościół jako _____ .	i. oblubienicę
10. Symbolika zawarta w Księdze Objawienia przyrównuje zniszczenie Rzymu do upadku _____ .	j. baranka

Test wyboru: Umieść znaczek przed właściwą odpowiedzią do każdego z następujących pytań.

1. W Księdze Objawienia Jezus

___ dmie w siedem trąb	___ łamie siedem pieczęci	___ wypowiada siedmiokrotnie „biada”
------------------------	---------------------------	--------------------------------------

2. Szatan manifestuje się w Księdze Objawienia zarówno jako smok, jak i jako

___ sęp	___ anioł	___ wąż
---------	-----------	---------

3. Niebo zostało w Księdze Objawienia zilustrowane jako

___ bujny ogród	___ wywyższone miasto	___ malownicza wiejska okolica
-----------------	-----------------------	--------------------------------

4. W którym momencie Księgi Objawienia możemy znaleźć listy do siedmiu Kościołów?

___ na początku	___ w środku	___ na końcu
-----------------	--------------	--------------

5. W połowie Księgi Objawienia siedem aniołów wylewa siedem naczyń przepełnionych

___ błogosławieństwami	___ bogactwami	___ gniewem
------------------------	----------------	-------------

Refleksja: Gdybyś wraz ze swoimi bliskimi miał/miała przejść przez okrutne prześladowania z powodu waszej wiary, jakiego pocieszenia potrzebowalibyście, by mieć pewność, że dacie radę stawić czoła tego rodzaju presji?

Gratulacje! Przeszedłeś/Przeszłaś przez główne tematy i okresy czasowe opisywane w Biblii. Teraz jesteś gotowy/gotowa, by przejść do bardziej zaawansowanego studium. Spójrz na Załącznik A i Załącznik B *Przewodnika po Biblii dla każdego*, by uzyskać pomocne sugestie. Wkrótce dowiesz się, że bez względu na to, ile razy przeczytasz Biblię, za każdym razem odkryjesz coś nowego. Biblia rzeczywiście kryje wielopoziomowe znaczenia. Odkrywanie tych wielu poziomów zapewni ci prawdziwy dreszczyk emocji.

Odpowiedzi

Lekcja 1 – Dlaczego warto znać Biblię?

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Szacunek dla życia ludzkiego.
Prawa oparte na zasadach biblijnych.
Dążenie do wolności i demokracji.
Wiara w godność każdego człowieka.
Zwalczanie niewolnictwa.
Równość kobiet.
2. Twoje własne przemyślenia.
3. Jesteśmy w stanie rozumować abstrakcyjnie.
Jesteśmy w stanie dokonywać sądów moralnych.
Dążymy do tworzenia.
4. W ziemi Kanaan krzyżowało się tak wiele szlaków handlowych, że mocarstwa zawsze chciały kontrolować ten obszar.
5. Bóg wykorzystał potomków Abrahama do tego, by objawić swoje obietnice, nadzieje i oczekiwania całemu światu.
6. Izrael trwał w niewierności wobec Boga pomimo ostrzeżeń o tym, co spotka ten lud, jeśli nie nawróci się do Niego.
7. Jezus był wielokrotnie widziany żywy po tym, gdy został ukrzyżowany i pochowany.
8. Apostołowie i inni ludzie, którzy znali Jezusa blisko, pisali o Jego życiu. Pisali również listy do różnych Kościołów i poszczególnych osób odnośnie do kwestii moralnych i duchowych. Ostatecznie pisma te zostały zebrane i połączone w jeden tom.
9. Mimo że kultury uległy zmianie, ludzie w dzisiejszych czasach muszą poradzić sobie z tymi samymi kwestiami moralnymi i duchowymi, przed którymi stawali ludzie za czasów Jezusa.
10.

Jahwe,	Bóg jest pokojem,
Jahwe Szalom,	Bóg, który widzi,
Jahwe Jireh,	Bóg mocy i majestatu,
El,	Suwerenny władca.
Adonai,	

Dopasowywanie:

1. d; 2. e; 3. i; 4. g; 5. j; 6. f; 7. b; 8. c; 9. a; 10. h.

Lekcja 2 – W jaki sposób napisana jest Biblia?

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Stary Testament zawiera więcej ksiąg; księgi starotestamentowe są dłuższe; Stary Testament obejmuje okres mniej więcej 1500 lat, podczas gdy wydarzenia z Nowego Testamentu obejmują mniej niż stulecie.
2. Aby znaleźć konkretny fragment z Biblii, ktoś podaje nazwę księgi, numer rozdziału tej księgi oraz numer wersetu z tego rozdziału, np. Księga Rodzaju 3:15; Ewangelia Jana 3:16 lub List do Rzymian 8:28.
3. Kierują cię do innych fragmentów w Biblii, które omawiają tę samą myśl lub zawierają podobne zwroty.
4. Mojżesz został przywódcą ludu w Izraelu, podczas gdy ten znajdował się w niewoli w Egipcie. Wyprowadził go z Egiptu i przeprowadził przez 40 lat wędrówki po pustyni Synaj. Dał Izraelowi zakon i napisał pierwsze księgi Biblii.
5. Bóg umieścił przez swojego Ducha słowa i myśli w głowach ludzi, których następnie prowadził, kiedy spisywali księgi znajdujące się w Biblii.
6. Prawdomówność,
dokładność,
współczucie dla rodzaju ludzkiego,
natura Boga,
czego Bóg oczekuje od człowieka: przestrzegania swoich przykazań, obietnic i ostrzeżeń.
7. Słowa, które spisali autorzy, były ukształtowane przez Ducha Bożego, który również daje tym słowom moc.
8. Biblia stwierdza wiele rzeczy na temat Boga i rzeczywistości duchowych, których nie możemy potwierdzić w sposób naukowy. Jednak kiedy odkrywamy, że Biblia jest bardzo precyzyjna w tym, co potrafimy potwierdzić, to daje nam pewność, że warto ufać innym stwierdzeniom, których dowieść nie możemy.

Dopasowywanie:

1. f; 2. h; 3. a; 4. j; 5. i; 6. c; 7. b; 8. g; 9. e; 10. d.

Porządkowanie:

- 6, 3, 12, 5, 2, 10, 1, 13, 9, 14, 7, 8, 4, 11.

Co było pierwsze?

Okres rodziny Abrahama, okres sędziów, okres zesłania babilońskiego, okres wędrówki po pustyni, okres niewoli egipskiej.

Lekcja 3 – Od czego rozpoczyna się Biblia?

Czego się nauczyłś/nauczyłaś:

1. Okres początków,
Okres rodziny Abrahama,
Okres niewoli egipskiej,
Okres wędrówki po pustyni.
2. Księga Rodzaju – Bóg tworzy świat,
początki historii rodzaju ludzkiego,
życie Abrahama i jego potomków.
Księga Wyjścia – Bóg uwalnia Izrael z niewoli w Egipcie,
Mojżesz wyprowadza Izrael z Egiptu,
Izrael otrzymuje Dziesięć Przykazań.
Księga Kapłańska – wskazówki dotyczące oddawania Bogu czci w Izraelu,
zasady kierujące życiem społecznym i rodzinnym Izraela.
Księga Liczb – pierwszy spis Izraela,
40 lat wędrówki Izraela po pustyni,
pierwsze potyczki militarne Izraela.
Księga Powtórzonego Prawa – mowa pożegnalna Mojżesza,
odtworzenie historii Boga z Izraelem,
odnowienie poświęcenia Izraela Bogu.

3.

Inne narody

Izrael

Wszechświat fizyczny jest odwieczny,

Wszechświat fizyczny został stworzony,

czas istniał przed bogami,

Bóg działał, zanim rozpoczął się czas,

Bóg ewoluował z fizycznego wszechświata,

Bóg stworzył wszechświat fizyczny,

to, co nazywamy „duchem”, jest produktem ubocznym fizycznego wszechświata.

Duch Boga istniał, zanim powstał wszechświat.

4. Bóg stworzył nas jako istoty duchowe, zmysłowe, suwerenne i społeczne. Zamierzył, żebyśmy żyli ze sobą w pełnej harmonii społeczności. W swoim planie stworzył nas, abyśmy cieszyli się dobrami tego świata, ale w sposób odpowiedzialny.
5. Określając każdy etap stworzenia jako „dobry”, Bóg zachęcał nas do czerpania przyjemności ze wszystkiego, co istnieje, zarówno duchowego, jak i fizycznego. Nigdy nie zamierzał, aby ludzie porzucili fizyczną przyjemność, aby stać się bardziej duchowymi lub aby pokazać głębię swojej duchowości.
6. Bóg nie zawsze mówi nam, dlaczego zabrania pewnych czynności. Jednak zawsze działa, mając na uwadze nasze dobro. Oczekuje, że będziemy Mu ufać i iść za Jego wskazówkami, nawet jeśli nie do końca będziemy rozumieć ich powód.

7. Owoc ten był piękny, wyglądał na smaczny, a wąż przemówił do Ewy, odwołując się do jej ambicji. Dziś jesteśmy zachęcani do czynienia złego przez te same metody, które skusiły Ewę: niewłaściwe pragnienie czegoś atrakcyjnego, tęsknotę za niewłaściwą przyjemnością fizyczną i nieodpowiedzialną pogoń za władzą i poznaniem.
8. Poczucie winy to głębokie samopotępienie spowodowane złamaniem ważnego prawa czy zasady. Poczucie wstydu to zażenowanie wynikające z tego, że musimy stanąć twarzą w twarz z kimś, wobec kogo zgrzeszyliśmy lub wynikające z faktu przekroczenia pewnych standardów przyzwoitości.
9. Bóg obiecał, że pewnego dnia odwróci szkodę, jaką wyrządził szatan i odbuduje taką bliską relację z rodzajem ludzkim, jaką mieli z Bogiem Adam i Ewa, zanim zgrzeszyli.
10. Zło jest tak zakorzenione w naturze człowieka, że nawet jeśli byśmy zabili wszystkich złych ludzi na ziemi, zło znalazłoby sposób na to, by na nowo się wyłonić. W rezultacie nie możemy nigdy traktować grzechu i zła z lekkością. Są to potężne siły.

Dopasowywanie:

1. c; 2. a; 3. e; 4. f; 5. e; 6. d; 7. b; 8. f.

Lekcja 4 – Abraham i jego potomkowie

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Bóg miał uczynić z rodziny Abrahama wielki naród i miał błogosławić poprzez niego wszystkie rodziny na ziemi.
2. Izaak był tym synem, przez którego Bóg obiecał sprowadzić błogosławieństwa, które ogłosił nad Abrahamem. Dlatego złożenie chłopca w ofierze było jednocześnie nielogiczne i niepokojące z moralnego punktu widzenia. Jednak pomimo tych dylematów Abraham ufał Bogu i był Mu posłuszny. Abraham ufał Bogu, że znajdzie On sposób na dotrzymanie obietnic dotyczących błogosławieństw mających przyjść przez Izaaka.
3. Przymierza były uroczystym sposobem zobowiązywania się do wypełnienia jakiejś obietnicy. Przymierza zwykle były inicjowane przez osoby o wysokiej pozycji, które oferowały, że przekażą szczególne korzyści i błogosławieństwa drugiej stronie w zamian za lojalność i posłuszeństwo. W Biblii to Bóg inicjuje swoje przymierza z ludźmi. Język użyty w przypadku przymierza być może nie określa jasno, jakiego posłuszeństwa się oczekuje, jednak ludzie, z którymi Bóg zawierał przymierza, rozumieli, że oznaczały one z ich strony poddanie.
4. Bóg złożył Abrahamowi wielkie obietnice, mimo że Abraham nie uczynił nic, żeby sobie zasłużyć czy zapracować na takie błogosławieństwa. Bóg współpracował z Abrahamem cierpliwie, nawet kiedy Abraham grzeszył.
5. Abraham, Izaak i Jakub mieli rodziny, w których zawiść, rywalizacja i zazdrość wyrządziły ogromne zniszczenia zarówno pomiędzy żonami, jak i rodzeństwem.

Problemem w tych rodzinach było szczególnie faworyzowanie wybranych osób, jak również jawne kłamstwa, oszukiwanie i podstęp.

6. Józef zawsze zachowywał się uczciwie, w przeciwieństwie do swojego ojca, który był mistrzem oszustwa i podstępu.
7. Abraham okłamał faraona, a później Abimelecha na temat swojej żony, mówiąc, że jest ona jego siostrą. W późniejszym czasie Izaak uczynił to samo, określając w ten sposób Rebekę. Jakub oszukał Ezawą, odbierając mu jego błogosławieństwo i w całym tym procederze okłamał swojego ojca. Laban oszukał Jakuba, dając mu za żonę Leę, a potem regularnie okradał Jakuba z należnej mu zapłaty za pracę. Bracia Józefa sprzedali go do niewoli i oszukali ojca tak, że uwierzył, iż Józef został zabity przez dzikie zwierzę.
8. Bóg rozumie, że wszyscy mamy wady. On chce działać przez ludzi, a ma do dyspozycji tylko pełnych wad mężczyzn i kobiety. Nie musimy być doskonali, żeby Bóg nas użył.
9. Zarówno Ezaw, jak i Józef zostali okrutnie skrzywdzeni przez swoich braci. Później obaj znaleźli się w sytuacji umożliwiającej im zemstę. Zamiast tego obaj dokonali wyboru, aby przebaczyć. I w obu przypadkach przebaczenie ugruntuowało drogę kilku pokoleniom ich rodzin do tego, by się zjednoczyły i pojednały.

Więzy rodzinne:

1. Jakub; 2. Izaak; 3. Abraham; 4. Jakub; 5. Jakub;
6. Abraham; 7. Izaak; 8. Izaak; 9. Abraham.

Dopasowywanie:

1. g; 2. j; 3. b; 4. i; 5. c; 6. a; 7. e; 8. d; 9. f; 10. h.

Lekcja 5 – Mojżesz wyprowadza Izrael na wolność

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Mojżesz urodził się jako niewolnik, ale został adoptowany jako niemowlę przez córkę faraona. Dorastał w domu faraona, jednak musiał uciekać z Egiptu po tym, jak zabił dozorcę, który źle obchodził się z Izraelitami. Mojżesz mieszkał przez 40 lat jako pasterz na pustyni Synaj, zanim Bóg posłał go z powrotem do Egiptu po to, by wyprowadził na wolność swój lud.
2. Plagi były dowodem na to, że Mojżesz był głosem Boga. Pokazały również, że Bóg był potężniejszy niż moc i siły duchowe Egiptu. Dodatkowo plagi pomogły przekonać Egipcjan, aby pozwolili Izraelitom odejść.
3. Mieli zabić baranka na positek i zjeść wiecznę paschalną odziani w ubrania i gotowi na szybkie wyruszenie w drogę. Mieli zjeść niezakwaszony chleb, ponieważ nie było czasu na czekanie na to, by ciasto wyrosło. Mieli posmarować krwią baranka odrzwia swoich domów.
4. Mojżesz wszedł na górę Synaj, podczas gdy cały lud czekał u jej podnóża. Nie było go przez 40 dni, podczas których rozmawiał z Bogiem. W tym czasie Bóg spisał na

dwóch kamiennych tablicach Dziesięć Przykazań, które Mojżesz zniósł następnie z góry i przeczytał Izraelitom.

5. Święta natura Boga jest w Biblii punktem wyjścia do zrozumienia tego, co jest dobre, a co jest złe. Bóg oczekuje, że staniemy się coraz bardziej podobni do Niego pod względem naszych postaw i zachowania. Dlatego też wszystko to, co jest Boże, jest dobre. Wszystko, co jest wbrew naturze Boga, jest złe.
6. Wypowiadanie imienia Pana Boga nadaremnie oznacza używanie Jego imienia z lekceważeniem, bez szacunku do świętości i poszanowania Jego charakteru.
7. Chrześcijanie oddają cześć Bogu w niedzielę na pamiątkę tego, że był to dzień, w którym Jezus zmartwychwstał.
8. Morderstwo to umyślne i przeprowadzone z premedytacją odebranie życia innej osobie. Ktoś może zabić inną osobę przez przypadek lub nieostrożność, ale bez zamiaru zrobienia mu krzywdy. Brak zamierzonego działania oznacza, że śmierć taka nie jest uznawana za morderstwo. Biblia również traktuje egzekucję jako akt sprawiedliwości, a nie morderstwo. Egzekucje sądowe zawierają przesłanie, że nie toleruje się odbierania życia innym, a każdy, kto odbiera komuś życie, musi zapłacić za to swoim.
9. Cudzołóstwo niszczy opartą na przymierzu relację pomiędzy cudzołożnikiem a jego lub jej partnerem życiowym. Jeśli ta druga strona biorąca udział w cudzołóstwie jest czyjąś żoną lub mężem, temu przymierzowi wyrządzona zostaje ta sama krzywda. Dopuszczenie się cudzołóstwa bez uciekania się również do pewnej formy kłamstwa czy oszustwa jest prawie niemożliwe. Dodatkowo cudzołożnik czy cudzołożnica są winni pożądania tego, co należy do kogoś innego i są również winni okradania swojego własnego partnera/partnerki z jego lub jej praw.
10. Pierwsze cztery przykazania skupiają się na okazywaniu właściwego szacunku Bogu, Jego naturze, Jego imieniu i rzeczom, które On uznał za święte. Ostatnie sześć przykazań skupia się na okazywaniu szacunku innym ludziom, ich rodzinom i temu, co oni posiadają.
11. Przeniósł nacisk dyskusji moralnej z niewłaściwego postępowania (którym zajmowało się Dziesięć Przykazań) na niewłaściwe postawy, które prowadzą do grzesznego zachowania. Jezus podkreślał, że jeśli nasze wartości i postawy są właściwe, nasze postępowanie i działania zawsze będą odpowiednie.

Dopasowywanie:

1. h; 2. j; 3. b; 4. e; 5. c; 6. f; 7. d; 8. a; 9. i; 10. g.

Lekcja 6 – Izrael przygotowuje się do bycia narodem

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Grzech powodował, że ludzie w dawnych czasach mieli poczucie wstydu i bycia nieczystymi tak, jakby wewnątrz byli duchowo martwi. Uważali, że krew przywraca życie i uzdrowia. Tak więc krew złożonego w ofierze zwierzęcia symbolizowała duchowe życie, które chcieli odzyskać. Śmierć tego zwierzęcia symbolizowała ich

własną śmierć duchową. Była również symbolem śmierci fizycznej, która według nich była odpowiednią karą za to, że uczynili coś, co się Bogu nie podoba lub popełnili jakieś wielkie przewinienie.

2. Przybytek był prostokątnym namiotem, w którym znajdowały się dwie wewnętrzne komnaty, jedna o nazwie Miejsce Święte, druga – Miejsce Najświętsze. Do Miejsca Najświętszego wchodziło się jedynie przechodząc przez Miejsce Święte. Na zewnątrz tych komnat znajdował się dziedziniec otoczony zasłonami. Na dziedzińcu tym stał ołtarz.
3. W Miejscu Świętym znajdowały się trzy przedmioty: ołtarz całopalenia, który symbolizował modlitwy ludzi, stół chlebów pokładnych symbolizujący zaopatrzenie, jakie Bóg zsyłał na swój lud oraz siedmioramienny świecznik, który był symbolem Boga jako Stwórcy i źródła życia.
4. Miejsce Najświętsze miało kształt sześcianu i zawierało Arkę Przymierza, na której wieku znajdowało się siedzisko reprezentujące tron Boży. Po przeciwnych końcach tego siedziska zasiadały dwa anioły skierowane do siebie twarzami.
5. Kiedy Mojżesz wysłał do ziemi Kanaan szpiegów, powrócili oni, donosząc o dzikich ludach i warownych miastach. Jedynie dwóch spośród tych szpiegów wierzyło, że Bóg da Izraelitom zwycięstwo nad Kananejczykami. Ze strachu ludzie woleli wierzyć tym dziesięciu szpiegom, którzy zwątpili. Dlatego Bóg sprawił, że całe to pokolenie pozostało na pustyni, aż wymarli wszyscy, którzy się do niego zaliczali.
6. Pierwszym, co uczynił Mojżesz, było przekazanie przywództwa i wyznaczenie na swojego następcę Jozuego. Następnie Mojżesz wygłosił serię przemówień pożegnalnych skierowanych do ludu. W mowach tych opisał wszystko, co ich spotkało od momentu opuszczenia Egiptu. Przypominał im o tym, że Bóg był z nimi i przeprowadził ich przez wiele trudności i prób przez ostatnie 40 lat. Następnie powtórzył prawa, które Bóg im przez niego przekazał. Wreszcie schował wszystkie swoje pisma w Miejscu Najświętszym.
7. Strategią militarną Jozuego było „dzielenie i podbijanie”. Nie chciał, aby królowie z północnej części ziemi zjednoczyli się z królami z południa i uformowali silną armię. Dlatego jego pierwsze uderzenie było skierowane bezpośrednio w sam środek ziemi, od wschodu do zachodu. Kiedy cały centralny pas został podporządkowany, mógł stawić czoła części południowej, a następnie północnej.
8. Lewici byli w Izraelu kapłanami i odpowiadali za nauczanie ludu zakonu Bożego. Zarządzali również sześcioma miastami schronienia.

Co było pierwsze?

Poświęcenie przybytku; Balak zleca Balaamowi przeklęcie Izraela; śmierć Mojżesza; ustanowienie miast schronienia; trzy plemiona osiedlają się na wschód od rzeki Jordan.

Dopasowywanie:

1. f; 2. g; 3. d; 4. c; 5. a; 6. b; 7. i; 8. j; 9. e; 10. h.

Lekcja 7 – Izrael pod panowaniem sędziów

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Okres podboju; okres sędziów; okres zjednoczonego królestwa; okres podzielnego królestwa; okres samej Judy; okres zesłania babilońskiego; okres odbudowy.
2. Kult Baala naruszał kilka z Dziesięciu Przykazań: nie będziesz miał innych bogów obok mnie, nie będziesz czynił sobie podobieństw czegokolwiek ani się im kłaniał, nie zabijaj, nie cudzołóż. Ponieważ seks był bardzo ważną częścią kultu Baala, religia ta była bardzo atrakcyjna dla wielu ludzi.
3. Sędziowie byli przede wszystkim dowódcami wojskowymi, którzy pomagali Izraelowi stawić opór najazdom sąsiadujących narodów. Kiedy ich kampanie wojskowe się powiodły, kilku sędziów zostało również ważnymi osobistościami w Izraelu decydującymi w sprawach o charakterze sądowym.
4. Debora była doradcą, przywódcą sądowym, prorokinią, przywódcą wojskowym, żoną i matką.
5. Gedeon ukrył 300 mężczyzn pośród gór wznoszących się nad obozem Midianitów, uzbroił każdego z nich w jedną pochodnię, gliniane naczynie oraz trąbę. Na dany w środku nocy sygnał rozbili naczynia (w których ukryte były ich pochodnie), wnieśli swoje pochodnie i zadęli w trąby. Całe to zamieszanie sprawiło wrażenie, że Midianici zostali otoczeni przez ogromną armię, uciekli więc w panice. Ułatwiło to Izraelitom pokonanie ich, gdy ci próbowali uciec.
6. Od narodzin Samsona jego włosy nigdy nie były ścinane, kiedy był już dorosły, jego włosy i broda były już długie. Dysponował on ogromną siłą i był przebiegły. Jednak pomimo tej przebiegłości dopuścił do tego, by uwiodła go i zdradziła kobieta o imieniu Dalila.
7. Samuel pojawił się na scenie, kiedy duchowość, charakter i standardy moralne Izraela były w najgorszym stanie w całej historii. Jednak w jakiś sposób wpoił w nich wiarę w Boga i odwrócił ich od bałwochwalstwa do prawdziwej wiary. Przez resztę swojego życia oraz pierwszą część okresu zjednoczonego królestwa pogaństwo miało w Izraelu jedynie niewielki wpływ.
8. Nawet wtedy, kiedy Izraelici odwrócili się od Boga na całe dziesięciolecia, On cierpliwie działał tak, aby odzyskać ich lojalność. Kiedy Izrael wracał do Niego, a potem odchodził ponownie, On nadal szukał sposobu na to, by utrzymać przywierze ze swoim ludem.

Dopasowywanie:

1. h; 2. i; 3. j; 4. a; 5. b; 6. d; 7. f; 8. g; 9. c; 10. e.

Kto był pierwszy?

Jozue; Samson; Barak; Gedeon; Jozue; Sysera; Debora; Jael.

Test wyboru:

1. Barak; 2. Gedeon; 3. Heli; 4. Dalila; 5. swoich synów; 6. się golić; 7. runa.

Lekcja 8 – Początki historii Izraela jako narodu

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Po tym jak Saul został królem, jego osobowość zaczęła się zmieniać. Dawniej był pobożnym władcą, teraz stał się zgorzkniały i despotyczny. Czasami zachowywał się jak człowiek nie poczytalny, miał gwałtowne ataki szału. Dlatego Bóg zdecydował, że odda tron komuś innemu.
2. Na początku Saul i Dawid byli przyjaciółmi, a Saul oddał nawet swoją córkę Dawidowi za żonę, ale później stał się zazdrosny o Dawida, ponieważ myślał, że ludzie oddają mu więcej chwały jako wojownikowi niż samemu królowi. Potem Saul wielokrotnie próbował zabić Dawida, który wciąż uciekał i krył się, by przetrwać. Dawid podbił Jerozolimę i uczynił z niej stolicę. Następnie zbudował małe imperium, które swoim obszarem objęło całą ziemię Kanaan. Opracował plany budowy wspaniałej świątyni w Jerozolimie i sprowadził do miasta Arkę Przymierza. Napisał również dziesiątki duchowych pieśni, które stały się w Izraelu jednym ze sposobów oddawania Bogu chwały i zostały zachowane w postaci Księgi Psalmów.
3. Dawid był wspaniałym przywódcą wojskowym, skutecznym władcą i wielkim poetą. Pod względem duchowości zawsze miał serce przepełnione Bożymi sprawami. Za każdym razem, kiedy zdawał sobie sprawę, że zgrzeszył lub naruszył Boże zasady, okazywał głęboki żal za to, że postąpił źle.
4. Dawid próbował zatuszować swoje cudzołóstwo, aranżując zabójstwo Uriasza, po czym wziął sobie Batszebę za żonę. Jednak Bóg przez proroka Natana nagłośnił sprawę publicznie. Następnie Bóg obwieścił, że dziecko tych dwojga umrze.
5. Salomon prosił o mądrość, aby rządzić sprawiedliwie. Bogu tak bardzo podołała się prośba Salomona, że obiecał mu nie tylko mądrość, ale bogactwo i długie życie.
6. Salomon rozciągnął obszar imperium Izraela na największy teren, jaki Izrael kiedykolwiek posiadał. Zbudował i poświęcił świątynię. Zyskał również dobrą reputację z powodu niezwyklej mądrości i napisał dużą część zawartej w Biblii literatury mądrości, w tym większość Przysłów, Pieśń nad Pieśniami i być może Księgę Koheleta.
7. Świątynia była powiększoną wersją namiotu przybytku, ale zbudowana została z marmuru. Posiadała wiele zdobień, była wyłożona złotem i panelami z drzewa cedrowego wewnątrz Miejsca Świętego i Miejsca Najświętszego. Udekorowana była złotymi meblami i ozdobami, a dach pokryty był złotymi elementami.
8. Salomon miał setki żon i nałożnic, wiele z nich pochodziło z sąsiednich narodów, które wyznawały religie pogańskie. Pozwolił na to, by kobiety te wprowadziły pogaństwo do Jerozolimy i pobliskich terenów.

Test wyboru:

1. Samson; 2. Samuel; 3. Salomona; 4. pasterzem; 5. podczas walki; 6. Dawid; 7. zgodny; 8. wiele żon.

Kto był pierwszy?

Jonatan; Samuel; Goliat; Jonatan; Uriasz.

Dopasowywanie:

1. j; 2. d; 3. e; 4. i; 5. b; 6. h; 7. a; 8. g; 9. c; 10. f.

Lekcja 9 – Upadek i odbudowa narodu

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Kiedy ludzie poprosili Roboama, aby zmniejszył podatki, które płacili Salomonowi, on powiedział, że w zamian nałoży na nich jeszcze większe. Dlatego dziesięć plemion zbuntowało się i wybrało na swojego króla Jeroboama.
2. Izebel zbudowała w Samarii wielką świątynię dla Baala i z własnych pieniędzy opłacała służbę setek kapłanów i proroków. Prześladowała każdego, kto propagował oddawanie czci Bogu.
3. Kapłani Baala składali na ołtarzu ofiary dla swoich bogów i prosili ich, aby uznali te ofiary, rozpalając znajdujące się pod nimi drwa ogniem z nieba. Tańczyli, zanosili wołania do Baala i nacinali się godzinami, ale nic się nie wydarzyło. Kiedy przyszła kolej Eliasza, skropił wodą ofiarę, drewno oraz rowy dokoła ołtarza. Następnie pomodlił się do Boga. Z nieba zstąpił ogień i pochłonął drewno i ofiarę. Potem Eliaz zabił kapłanów Baala.
4. Atalia, córka Achaba i Izebel, poślubiła Jorama, księcia Judy. Podobnie jak matka była ona oddana Baalowi i propagowała oddawanie mu czci w całej Judzie. Po tym jak zmarł jej mąż, a następnie syn, objęła tron, zabijając wszystkich innych, którzy rościli sobie do niego prawo. Jednak jej wrogowie, którzy pozostali wierni Bogu, ukrywali jej wnuka Joasza tak długo, aż byli w stanie przeprowadzić zamach stanu i ustanowić go królem.
5. Kiedy siły militarne Samarii osłabły, sąsiadujące z nią narody zaczęły zagarniać jej terytorium. Szczególnie Syria pozbawiła Izrael kilku miast. Asyryjczycy zaczęli przesiedlać obywateli Izraela do innych części swojego imperium. Wreszcie, kiedy król Samarii, Ozeasz, odmówił wniesienia dorocznej opłaty na rzecz Asyrii, Asyryjczycy rozpoczęli oblężenie Samarii i zniszczyli ją.
6. Ezechiasz odbudował świątynię, którą wcześniej doprowadzono do upadku. Rozbudził na nowo szacunek do zakonu Mojżeszowego oraz zniszczył pogańskie miejsca kultu w całej ziemi. Jozjasz posunął się dalej. Wznowił stosowanie zakonu Mojżeszowego i przywrócił obchodzenie Paschy. Podjął również bardziej stanowcze kroki w celu zniszczenia pogańskich miejsc kultu, w tym zniszczenia złotego cielca, którego Jeroboam ustawił w Betel.
7. Babilończycy ograbili i zniszczyli Jerozolimę i jej świątynię. Następnie przesiedlili arystokrację, wojowników i rzemieślników do Babilonu. To sprawiło, że Juda została bez pieniędzy i przywództwa, a jej terytorium zostało znacznie zmniejszone.

8. Wysiłki podjęte w celu odbudowy Jerozolimy napotkały na opór lokalnych gubernatorów wojskowych, którzy ostatecznie przekonali cesarza, aby wstrzymał próby rekonstrukcji miasta. Później, kiedy zakaz ten został zdjęty, pracownicy byli tak zniechęceni, że postępy w pracach były wolne i nieregularne.
9. Bardzo chcieli poznać prawa Boże i wprowadzić w życie to, czego się nauczyli. Stali się nieugiętymi przeciwnikami pogaństwa i bałwochwalstwa.

Dopasowywanie:

1. f; 2. d; 3. b; 4. g; 5. a; 6. c; 7. j; 8. h; 9. e; 10. i.

Połącz w pary:

Ezechiasz; przeprowadził reformę sposobu, w jaki oddawano cześć w świątyni.
 Jeroboam; wznosił złote cielce w Dan i Betel.
 Elizeusz; prorok, który współpracował z Eliaszem.
 Cyrus; wydał dekret zezwalający Żydom na powrót do Jerozolimy.
 Jeremiasz; przepowiedział, że Jerozolima będzie opuszczona przez 70 lat.
 Ezdrasz; uczony w Piśmie.
 Jojada; kapłan, który ukrywał Joasza.
 Jozjasz; zniszczył w Betel złotego cielca.
 Elias; został zabrany z ziemi w podmuchu wiatru.
 Nehemiasz; namiestnik Jerozolimy.
 Izebel; żona Achaba.

Lekcja 10 – Księgi mądrości i psalmów narodu izraelskiego

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Literatura mądrości miewała charakter filozoficzny, a jej zadaniem było przekazać czytelnikom wskazówki pomocne, by podejmowali dobre decyzje moralne i osobiste.
2. Typowym zachowaniem szatana jest kuszenie ludzi, by czynili zło, i szkalowanie reputacji tych, których Bóg pobłogosławił. Imię szatana oznacza „oskarżyciel”. W Księdze Hioba szatan wchodzi w dysputę z Bogiem na temat charakteru Hioba, mówiąc, że gdyby zabrać mu jego dostatek i powodzenie, Hiob zaparłby się Boga. Następnie szatan atakuje Hioba plagami fizycznymi i nieszczęściami w rodzinie, aby udowodnić swoją rację.
3. Tematy zawarte w Księdze Hioba krążą wokół kwestii tego, dlaczego dobrzy ludzie doświadczają cierpienia i czy cierpienie jest zawsze karą za grzech. Ostatnia część tej księgi dotyczy również kwestii tego, że sposoby Boże wykraczają poza zrozumienie człowieka.
4. Nie rozumiemy wszystkich powodów, dla których Bóg pozwala na to, by ludzie przechodzili w życiu przez cierpienie, ale możemy być pewni, że Bóg jest suweren-

ny, wie, co się dzieje, troszczy się o nas i dopilnuje tego, by na końcu zwyciężyła sprawiedliwość.

5. Metrum i rytm nie są tak nieodłącznym elementem poezji hebrajskiej, jak w przypadku współczesnej poezji angielskiej. Zamiast tego poezja hebrajska polega na użyciu wysublimowanych zwrotów, powtarzaniu kluczowych myśli i wykorzystaniu takich elementów konstrukcji jak paralela.
6. Zapowiadanie jest szczególnego rodzaju relacją, w której jedno wydarzenie historyczne jest zwiastunem tego, co się stanie w postaci innego, dość zbieżnego wydarzenia w dalekiej przyszłości. Na przykład napisany przez Dawida Psalm 22. opisuje, jak czuje się Dawid, gdy jest atakowany przez swoich wrogów, jednak użyty w nim język zapowiada to, co przydarzy się Jezusowi podczas ukrzyżowania.
7. Jest to najdłuższy psalm, złożony z 22. zwrotek po 8 wersów każda. Każda ośmiowersowa zwrotka przedstawia inną literę alfabetu hebrajskiego i w ramach tej samej zwrotki każda linijka zaczyna się od tej samej litery hebrajskiej. Same zwrotki poukładane są w porządku alfabetycznym.
8. Przypowieści kładą nacisk na to, jak ważne jest dążenie do mądrości, pokory, pracowitości, szczerości oraz czystości moralnej i seksualnej.
9. Salomon odkrywa, że spełnienie pochodzi z dwóch źródeł: po pierwsze, ze zrozumienia, że szczęście nie pochodzi z posiadania i osiągnięcia czegoś, ale z dążenia do tego, co sprawia nam przyjemność, a po drugie, z przestrzegania zakonu Bożego i z prowadzenia życia, które oddaje Jemu chwałę.
10. Pieśń nad Pieśniami przypomina nam o tym, że Bóg stworzył przyjemność seksualną i zachęca nas do tego, by cieszyć się intymnością seksualną w ramach małżeństwa.

Dopasowywanie:

1. h; 2. g; 3. j; 4. c; 5. e; 6. a; 7. f; 8. i; 9. d; 10. b.

Test wyboru:

1. Księgi Hioba; 2. niezwykłych zwrotów; 3. marność nad marnościami; 4. proroków; 5. Sprawiedliwy.

Lekcja 11 – Wprowadzenie do proroków

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Księgi proroków większych są o wiele dłuższe niż księgi proroków mniejszych.
2. Prorocy hebrajscy nauczali, że etyka, moralność i religia są ze sobą w nierozłączny sposób zintegrowane. Postawa Boga wobec nas wiąże się ze sposobem, w jaki traktujemy innych ludzi. W innych kulturach starożytnych religia i etyka były zupełnie odrębnymi sferami życia. Praktykowanie religii polegało głównie na okazywaniu właściwej czci bogom. Zasady etyki czerpano z filozofii, literatury mądrości lub od lokalnych mędrców.

3. Motyw teologiczny: prowadzenie do poprawnego rozumienia Boga i zbudowania lojalności wobec Niego. Motyw społeczny i etyczny: potępienie niesprawiedliwości i nadużywania władzy.
Motyw mesjański: ogłaszanie, że Bóg powoła szczególnego przywódcę, którego namaści i który przyniesie dla swojego ludu wielkie błogosławieństwa.
4. Ozeasz poślubił prostytutkę, która stała się jego niewierną żoną. Ostatecznie odeszła od niego, ale skończyło się to dla niej tym, że została sprzedana do niewoli. Ozeasz wykupił ją i nalegał, aby została z nim na zawsze. To opisuje relację Boga z narodem izraelskim. Izrael był Bogu niewierny, jednak Bóg nadal szukał trwałej relacji ze swoim ludem.
5. Izajasz uważał, że Bóg wybrał Izrael, aby ten stał się Jego świadectwem dla innych narodów, aby doprowadził je do pełniejszego poznania Boga i Jego dróg. Jednak Izrael stał się ślepy na dzieła Boga i głuchy na Jego głos, prowadząc tak niemoralne życie, że stał się zaprzeczeniem swojego świadectwa.
6. Jonasz ogłosił, że Bóg nieuchronnie zniszczy Niniwę, co spowodowało, że jej król i mieszkańcy przyrzekli, że będą prowadzić prawe życie. Dlatego Bóg wycofał swój sąd skierowany przeciwko temu miastu. Jednak Niniwa szybko wróciła do dawnego życia i Bóg raz jeszcze ogłosił jej zniszczenie przez usta Nahuma, tym razem nie zostawiając żadnej szansy na to, by kara została oddalona.
7. „Dzień Pański” zwykle odnosi się do momentu, w którym Bóg zamanifestuje swoją moc w ponadprzeciętny sposób, często po to, by pomścić krzywdę tych, którzy cierpią lub by ukarać tych, którzy dążą do zła.
8. Wypędzając własny lud z jego ziemi, Bóg okazał się w oczach sąsiednich narodów słaby, sprawiając wrażenie jakby nie miał mocy, aby ochronić swój naród. Dlatego też musiał go odbudować, aby udowodnić, że nie jest słaby, ale pozwolił na to wygnanie, karząc go za grzechy.
9. Literatura apokaliptyczna przywołuje wyolbrzymione i przerysowane obrazy katastrof jako symbole ważnych wydarzeń, które mogą nie mieć bezpośredniego związku z samymi obrazami. Bestie mogą symbolizować mocarstwa. Burze mogą symbolizować chwałę Bożą. Używając tych żywych obrazów, autorzy ubierali swoje przesłanie w niezapomniane zwroty słowne.
10. Daniel interpretował sny króla i precyzyjnie przepowiedział powstanie i upadek przyszłych mocarstw. Znany był ze swojej szczerości i wiary. Został namiestnikiem Babilonu.
11. Po początkowych pełnych entuzjazmu chęciach odbudowy Jerozolimy i świątyni, ci, którzy powrócili z zesłania babilońskiego, stali się mniej gorliwi w swoich modlitwach, oddawaniu Bogu chwały oraz zmienili stosunek do swoich moralnych i etycznych obowiązków. Nawet wtedy, gdy prawa Boże były nauczane, były często interpretowane tak, by dawać przewagę ludziom mającym władzę i bogactwo. Dodatkowo zobowiązania małżeńskie były traktowane tak pobłaźliwie, że powszechne stały się rozwody.
12. Własne przemyślenia.

Kto był pierwszy?

Izajasz; Amos; Jonasz; Micheasz; Izajasz; Joel.

Dopasowywanie:

1. d; 2. f; 3. h; 4. b; 5. i; 6. g; 7. e; 8. j; 9. a; 10. c.

Test wyboru:

1. Jonasz; 2. Babilonii; 3. Malachiasz; 4. niewierną żonę; 5. Samarii.

Lekcja 12 – Jak prorocy zapowiadali Mesjasza?

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. O tym, że ma nadejść ktoś, kto odwróci skutki grzechu popełnionego przez Adama i Ewę, że Bóg będzie błogosławić świat przez potomków Abrahama, że powstanie inny prorok niż Mojżesz, który zbierze wokół siebie narody, że potomek Dawida będzie rządzić na wieki.
2. Latorośl (potomek Dawida) będzie rządził na ziemi w pokoju. Broń do walki zostanie zamieniona na narzędzia rolnicze. Ludzie nie będą już prowadzić wojen ze sobą, ponieważ cała ziemia będzie pełna poznania Boga.
3. Latorośl będzie potomkiem Dawida i będzie królem rządzącym w mądrości. Pod Jego panowaniem pokój, sprawiedliwość i zachowywanie prawa Bożego będą powszechne. Latorośl będzie zarówno królem, jak i kapłanem.
4. Mesjasz będzie odrzucony, pobity i zmiażdżony. Będzie zraniony za nasze winy, będzie smagany po to, abyśmy my mogli być uzdrowieni.
5. Nie będzie używał broni ani siły fizycznej, aby zostać władcą tego świata. Zamiast tego wykorzysta duchowe siły, aby zmieniać serca ludzi. Gdy serca będą zmieniane jedno po drugim, Jego „panowanie” rozciągnie się na całą ziemię.
6. Król zobaczył posąg, którego głowa zrobiona była ze złota, tułów i ramiona ze srebra, biodra i uda z brązu, a nogi z żelaza i gliny pomieszanych z żelazem w stopach. Kamień, który odłamał się od skały, uderzył w posąg i rozwalił go na kawałki. Następnie kamień ten zamienił się w tak wielką górę, że wypełnił całą ziemię. Daniel powiedział, że posąg ten reprezentował cztery kolejne mocarstwa, które będą sprawowały władzę nad ludzkością. Ostatnie z nich będzie wyglądało na silne, ale będzie słabe i bezbronne. Kamień reprezentował królestwo, które Bóg ustanowi w czasach czwartego mocarstwa. Jednak, w przeciwieństwie do poprzednich mocarstw, królestwo Boże będzie trwało na wieki.
7. Mesjasz miał być „słońcem sprawiedliwości”. Miał nosić sprawiedliwość jak pas, który okalałby jego ciało, a jedno z jego imion będzie brzmiało „Pan jest naszą sprawiedliwością”. Bóg znajdzie sposób, dzięki któremu ci, którzy pójdą za Mesjaszem, będą mogli przyjąć Jego sprawiedliwość za swoją.
8. Izrael żył w niespokojnym politycznie rejonie. Ze względu na swoją lokalizację był ciągle najeżdżany lub znajdował się pomiędzy wojującymi ze sobą stronnictwami. Dla Izraelitów obietnica nieustającego pokoju była zatem bardzo nęcąca.

9. Jeremiasz powiedział, że zamiast przymierza wyrytego na tablicach kamiennych, jak w przypadku Dziesięciu Przykazań, Bóg wyryje swoje przymierze z nimi w ich sercach. Mówiąc inaczej, ludziom, którzy przyjmą nowe przymierze, nie trzeba będzie ciągle przypominać, co mówi zakon, ponieważ jego prawa będą w nich wpojone tak, jakby były „wypisane w ich sercach”.
10. Tyran pragnie niekontrolowanej władzy nad innymi, ale wolność ducha oferowana przez chrześcijaństwo daje ludziom odwagę, aby podważyć tyrańskie rządy i działać tak, aby powstrzymać niepohamowane zło i niesprawiedliwość tego systemu, nawet jeśli niesprawiedliwość ta jest popełniana przez potężną władzę. Dlatego tyrani uznają chrześcijaństwo za zagrożenie.
11. Izajasz powiedział, że jednym z imion Mesjasza będzie Emmanuel, co oznacza „Bóg jest z nami”. Micheasz przewidział, gdzie Mesjasz się narodzi – w Betlejem – a następnie dodał: „Początki jego od prawieku, od dni zamierzchłych”. To wskazuje na kogoś, kto nie jest zwykłym śmiertelnikiem.

Dopasowywanie:

1. g; 2. d; 3. j; 4. b; 5. c; 6. h; 7. a; 8. e; 9. f; 10. i.

Lekcja 13 – Służba Jezusa

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Istniały dwie główne grupy religijne: faryzeusze i saduceusze. Dodatkowo Żydzi oddawali cześć Bogu nie tylko w świątyni, ale również w synagogach znajdujących się na całym terenie Izraela. Rabin, który kierował synagogami, był głównym nauczycielem zakonu Bożego wraz z uczonymi w Piśmie, którzy specjalizowali się w spisywaniu kopii Biblii. Uczni w Piśmie byli również ekspertami w kwestii tego, jak stosować zakon Mojżeszowy.
2. Rzym kontroluje cały świat śródziemnomorski, łącznie z Palestyną. Wyznaczony przez Rzym władca Herod Wielki jest królem Judei. Arcykapłan ma dość znaczną władzę polityczną, ale jest również wybierany i kontrolowany przez Rzym. Ludzie nienawidzą okupacji rzymskiej i chcą być niezależni. Interesują się obietnicami o Mesjaszu bardziej niż kiedykolwiek wcześniej i ciągle Go szukają. Rzymianie są świadomi tej powszechnej mesjanistycznej gorliwości i szybko reagują, aby zdusić wszelkie ruchy, które mogłyby stać się zarzewiem rewolucji.
3. Mateusz pisał do Żydów. Łukasz pisał do nie-Żydów, którzy dowiadawali się o Jezusie po raz pierwszy. Marek prawdopodobnie pisał do nie-Żydów, możliwe, że do chrześcijan w Rzymie. Jan pisze do chrześcijan, którzy potrzebują głębszego zrozumienia, kim jest Jezus, tak by ich wiara mogła zostać umocniona.
4. Zbawca – ktoś, kto ratuje innych przed nieuchronnym niebezpieczeństwem.
Chrystus – greckie słowo określające Mesjasza.
Pan – władca, ale również imię używane do określania Boga.
5. Jan nauczał na pustyni, w przeciwieństwie do większości starotestamentowych proroków, którzy nauczali w miastach. Podobnie jak oni wzywał swoich słuchaczy do

pokuty, ale mówił im również o tym, że powinni się ochrzcić. Twierdził, że został posłany przez Boga, aby przygotować Izrael na przyjście wspaniałego męża, który miał się wkrótce pojawić.

6. Chrzcił na odpuszczenie grzechów i wzywał wszystkich, którzy go słuchali, aby się dali ochrzcić. Kiedy chrzcił Jezusa, rozpoznał w Nim tego wspaniałego męża, na przyjście którego Bóg kazał mu się przygotować.
7. Szatan jest zilustrowany jako kusiciel. Jego celem jest pokonać Jezusa i zniszczyć dzieło, do wykonania którego Bóg Go posłał. W ewangelii szatan współpracuje z demonami, które mogą opętać człowieka.
8. Uzdrawiał ludzi, którzy byli chromi, ślepi i głusi, jak również cierpiących na padaczkę oraz trędowatych. Wzbudził z martwych przynajmniej trzy osoby i uzdrowił tych, którzy byli opętani przez demony.
9. Oczekiwali, że ustanowi On królestwo i będzie dążył do obalenia Rzymian. Czasami ludzie próbowali nawet zmusić Go, by włożył koronę. Jego najbliżsi uczniowie rozprawiali o tym, który z nich będzie zajmował najznakomitsze miejsce w królestwie, co pokazywało ich błędne pojmowanie tego, na czym królestwo to ma polegać.
10. Jezus nauczał, że Jego królestwo nie jest królestwem politycznym czy militarnym. Będzie to królestwo duchowe. Pokój, którego ludzie poszukiwali, będą mogli odnaleźć we własnych sercach, a nie w okolicznościach zewnętrznych. Powiedział, że Jego uczniowie będą dla siebie nawzajem sługami i będą się wzajemnie kochali, a nie dominowali nad innymi przy użyciu siły fizycznej.
11. Niezakwaszony chleb, jak powiedział Jezus, symbolizował Jego ciało, które miało zostać zabite podczas ukrzyżowania. Wino reprezentowało Jego krew, która miała zostać przelana na krzyżu. Jego zamiarem było, aby spożywanie chleba i wina było przypomnieniem Jego śmierci, tak by wierzący nigdy nie zapomnieli o tym, że wszystkie błogosławieństwa Boże spływają na nich przez Jezusa. (Dodaj swoje własne przemyślenia).
12. Jezus był niezwykle popularny wśród ludzi, ale otwarcie krytykował przywódców religijnych i potężne interesy w społeczeństwie żydowskim. To doprowadziło do podjęcia przez przywódców narodu decyzji o tym, by się Go pozbyć.
13. Jednym z oskarżeń przeciwko Jezusowi było to, że twierdził, że jest królem i planował ustanowić królestwo, które byłoby konkurentem dla Rzymu. Piłat bał się tego, jak jego zwierzchnicy w Rzymie mogliby zareagować, gdyby usłyszeli, że puścił wolno rewolucjonistę.
14. Jego pierwszym celem było zapewnienie ich, że On był faktycznie żywy. Następnie pomógł swoim uczniom zrozumieć, dlaczego konieczne było to, by cierpiał i umarł. Pragnął również, by oni zrozumieli, czego Bóg dokonywał poprzez Jego zmartwychwstanie. Wreszcie Jezus nakazał uczniom, aby zanieśli tę dobrą nowinę o Jego śmierci, pogrzebie i zmartwychwstaniu do każdego człowieka, jaki przyjdzie na świat.

Dopasowywanie:

1. h; 2. d; 3. g; 4. c; 5. b; 6. i; 7. f; 8. j; 9. a; 10. e.

Co było pierwsze?

Chrzest Jezusa; wybranie apostołów; rządy Grecji nad Palestyną; odcięcie głowy Janowi Chrzcicielowi; śmierć Heroda Wielkiego.

Lekcja 14 – Czego nauczał Jezus?

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Przypowieść to krótka historia, zwykle dotycząca życia codziennego, mająca ilustrować jakąś konkretną prawdę. Jezus opowiadał przypowieści, aby jego uczniowie zrozumieli zawarte w nich prawdy i przyjęli jako część swojego poglądu na życie.
2. Twarda gleba symbolizuje zatwardziałe serca, które nie są czułe na słowo Boże. Kamienista gleba reprezentuje ludzi, którzy początkowo przyjmują słowo Boże z radością, ale porzucają Jego drogi, kiedy pojawia się ucisk i prześladowanie. Ciernista gleba reprezentuje tych, którzy rozumieją nauki królestwa i pozwalają, aby zakorzeniły się w ich życiu, ale ich uwagę odciągają troski dnia codziennego oraz pogoń za bogactwem. Dobra gleba obrazuje tych, którzy przyjmują Słowo Boże do swojego serca i pozwalają, aby zapuściło korzenie i wzrastało do kwitnącej, duchowej dojrzałości.
3. Królestwo mieszka w was – królestwo sprawiedliwości, niebiańskie królestwo. Szukajcie wpraw królestwa, tego przygotowanego od stworzenia świata. Odziedziczcie królestwo. Królestwo jest zwiastowane od czasów Jana Chrzciciela.
4. Królestwo Boże obejmuje każdego, którego serce zostało przemienione pod wpływem Jezusa, ale tej wewnętrznej przemiany nie widać gołym okiem. W tym sensie królestwo to jest niewidzialne. Z drugiej strony, kiedy ci, których serca zostały przemienione, schodzą się razem i tworzą Kościoły oraz społeczności Boże, można oglądać widoczne efekty niewidzialnego królestwa.
5. Sprawiedliwość oznacza spełnienie oczekiwań Bożych poprzez traktowanie innych we właściwy sposób. Jezus rozszerzył znaczenie sprawiedliwości, by obejmowało zarówno postawy, jak i czyny. Nie tylko morderstwo jest niesprawiedliwe, jak mówił, ale również uczucie nienawiści względem kogoś, nawet jeśli nienawiść ta nigdy nie przerodzi się w żadne działanie mogące skrzywdzić tę drugą stronę. Podobnie żywienie niewłaściwych pragnień seksualnych jest taką samą niesprawiedliwością, jak faktyczne popełnienie cudzołóstwa.
6. Jezus wiedział, że sprawiedliwość uczonych w Piśmie i faryzeuszy była tylko zewnętrznym wypełnianiem zawartych w zakonie praw. Wiedział, że wewnątrz, w swych sercach i postawach, żywili nienawiść, arogancję, dumę i przekonanie o własnej nieomylności.
7. Jezus nauczał, że zamartwianie się jest bezowocne, że egoistyczne dążenia i przywiązanie do dóbr materialnych nie dają radości i że nienawiść i chęć zemsty przynoszą odwrotne od zamierzonych skutki. Jeśli pragniemy prawdziwego, wewnętrznego pokoju, musimy wyzbyć się takich postaw na rzecz miłości, łaski, przebaczenia i życia pozbawionego egoizmu.

8. Twierdził, że On jest tym, który wzbudzi z martwych i osądzi każdego w dniu sądu ostatecznego. Jezus zwracał się do Boga jako swojego Ojca. W pewnym momencie powiedział uczniom, że jeśli widzieli Jego samego, widzieli zarazem Ojca oraz że On i Ojciec są jedno. Powiedział też, że zbuduje swój Kościół na fundamencie tej prawdy, że On jest Synem Bożym.
9. Jezus opisał relację pomiędzy sobą a Bogiem jako relację Ojca z Synem. Raz powiedział: „Jestem w Ojcu, a Ojciec we mnie”. Nie tylko niejednokrotnie nazywał Boga swoim Ojcem, ale uczył swoich uczniów, aby przychodzili do Boga z tą samą pewnością, z jaką małe dziecko biegnie do swojego ziemskiego ojca.
10. Grzech oddziela nas od Boga. „Bycie zbawionym” oznacza uniknięcie tego oddzielenia. „Bycie zbawionym” jest więc innym określeniem na to, że mamy życie wieczne i kiedy umrzemy, pójdziemy do nieba.
11. W Starym Testamencie na ofiarę za grzech składano jagnięta. Izajasz zapowiedział, że Mesjasz będzie uciskany i dotknięty cierpieniem, ale niczym baranek nie otworzy swoich ust w proteście. Dodał, że ów baranek-Mesjasz umrze za grzechy wszystkich ludzi.
12. Powinniśmy reagować na prześladowania i niesprawiedliwość w dobroci i miłości. Jezus zauważył, że Bóg jest dobry dla tych, którzy Go odrzucili. Jeśli mamy być podobni do Boga, wówczas musimy być dobrzy dla każdego, nawet dla tych, którzy czynią nam krzywdę. Jezus powiedział, że tym właśnie jest miłowanie swoich wrogów i modlitwa za tych, którzy nas źle traktują.

Dopasowywanie:

1. d; 2. h; 3. g; 4. j; 5. c; 6. b; 7. a; 8. e; 9. i; 10. f.

Test wyboru:

1. słowa; 2. ojca; 3. Syna Bożego; 4. zgubionych; 5. zmarnotrawili; 6. Dawid; 7. morderstwu; 8. w pełni człowiekiem; 9. drugim największym przykazaniem; 10. zbawcą.

Lekcja 15 – Początkowy wzrost Kościoła

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Duch Święty oznajmia prawdę apostołom, aby ci ją ogłaszali, daje apostołom moc do czynienia cudów, wzbudza w nich odwagę i jest darem od Boga danym wszystkim tym, którzy są uczniami Jezusa.
2. Żywego Jezusa po Jego zmartwychwstaniu ujrzano 500 ludzi. Każdy apostoł (oprócz Judasza) trzymał się nieugięcie prawdy dotyczącej zmartwychwstania aż do własnej śmierci, mimo że byli prześladowani za jej głoszenie i w większości przypadków ginęli w rezultacie tych prześladowań. Gdyby zmartwychwstanie było zwykłym oszustwem, apostołowie nic by nie zyskali, utrzymując wciąż, że rzeczywiście do niego doszło.

3. Piotr utrzymywał, że wydarzenia z dnia Pięćdziesiątnicy zostały przepowiedziane przez proroka Joela. Przytoczył wiele znaków, które pokazywały, że Jezus naprawdę był Mesjaszem. Przekazał swoim słuchaczom, że wszyscy stojący obok niego ludzie widzieli Jezusa żywego! Następnie pokazał, w jaki sposób Pisma faktycznie przepowiadały zmartwychwstanie Jezusa. Kiedy tłum pytał, co uczynić, aby uniknąć kary za ukrzyżowanie Jezusa, Piotr powiedział im, by pokutowali z tego, co uczynili i dali się ochrzcić na przebaczenie swoich grzechów.
4. Prześladowania chrześcijan doprowadziły do wzmożonej ekspansji Kościoła. Ponieważ chrześcijanie byli prześladowani w Jerozolimie, rozproszyli się i w innych miejscach nadal nauczali o Jezusie. W konsekwencji Kościół rozrósł się o wiele szybciej, niż by się to stało, gdyby wszyscy ci wierzący pozostali w Jerozolimie.
5. Szaweł nienawidził chrześcijan i prześladował ich bezlitośnie. W drodze do Damaszku, dokąd zmierzał w celu uwięzienia uczniów Jezusa, został oślepiiony jasnym światłem, z którego dobiegł głos Jezusa. Pan poinstruował go, by udał się do Damaszku i czekał na informację, co ma robić. Kiedy znalazł się już w tym mieście, nadal oślepiiony tamtym światłem, Szaweł spędzał dużo czasu na modlitwie, aż pewnego dnia podszedł do niego uczeń o imieniu Ananiasz. Kiedy zaczęli rozmawiać, ślepotą Szawła ustąpiła. Następnie Ananiasz poinstruował go, by dał się ochrzcić.
6. Obrzezanie było symbolem zawartego pomiędzy Bogiem a Żydami przymierza, oznaczającym, że byli oni Jego ludem. Niektórzy chrześcijanie żydowskiego pochodzenia próbowali upierać się, że poganie nie mogą być chrześcijanami, jeśli nie zostaną najpierw obrzezani. Wielu się z tym nie zgadzało, podobnie jak Paweł. Dyskusja ta później objęła szerszej tematyki i dotyczyła tego, czy chrześcijanie muszą przestrzegać zakonu Mojżeszowego.
7. Kościół w Antiochii był pierwszym Kościołem, któremu udało się zintegrować wierzących Żydów i pogan. Był również pierwszym Kościołem, który wysłał misjonarzy, Pawła i Barnabę. W tym miejscu wierzący zostali po raz pierwszy nazwani „chrześcijanami”.
8. Poganie masowo stawali się chrześcijanami i potrzebowali dobrych przywódców, ponieważ nie mieli wcześniejszej wiedzy na temat Boga i zakonu Mojżeszowego, jakie posiadali chrześcijanie pochodzenia żydowskiego. Większość Listów została napisana po to, by przekazać młodym kościołom, jak radzić sobie z kwestiami moralnymi i problemami duchowymi.
9. List do Rzymian zawiera precyzyjne studium doktryny chrześcijańskiej w Nowym Testamencie. List do Efezjan daje nam najbardziej majestatyczny obraz Kościoła w Nowym Testamencie. Obrazuje Kościół jako „oblubienicę Chrystusa” i podkreśla, jak ważne jest zachowanie przez oblubienicę czystości.
10. Listy te instruuje Tymoteusza i Tytusa na temat tego, jak prowadzić młode Kościoły, które zostały powierzone ich opiece. Paweł troszczy się szczególnie o to, by nauczano prawd, które prowadzą do duchowego zdrowia i by stawiano opór ludziom, którzy uczą rzeczy zaprzeczających wierze chrześcijańskiej lub podważających ją.
11. List do Hebrajczyków zawiera wiele odnośników do Starego Testamentu. Odwołuje się do historii i sytuacji, które były dobrze znane Żydom, ale których nie-Żydzi

nie znali. Na tej podstawie możemy przypuszczać, że autor kierował swój list do wierzących Żydów.

12. Zarówno List do Hebrajczyków, jak i List do Galacjan zawierają przesłanie, że śmierć Jezusa była początkiem nowego przymierza pomiędzy Bogiem a człowiekiem, przymierza, które zastąpiło poprzednie – ustanowione przez Mojżesza pomiędzy Bogiem a Izraelem.
13. Fałszywi nauczyciele to ludzie, których nauczanie było przeciwne najistotniejszym doktrynom wiary chrześcijańskiej. Kiedy atakowali oni prawdy o naturze Jezusa, głoszone przez apostołów (że był w pełni Bogiem i w pełni człowiekiem), nazywani byli antychrystami.

Dopasowywanie:

1. f; 2. i; 3. j; 4. a; 5. h; 6. e; 7. d; 8. g; 9. b; 10. c.

Test wyboru:

1. do Filipian; 2. Do Hebrajczyków; 3. Syłas; 4. Juda; 5. Efez; 6. 2 List Piotra; 7. Jan.

Lekcja 16 – Ojciec, Syn i Duch Święty

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Nowotestamentowe listy zakładają wcześniejszą znajomość natury Boga, która została wytłumaczona w Starym Testamencie. Jednak dowiadujemy się z nich również prawd na temat Boga dotyczących tego, w jaki sposób kierował On historią, by wypełnić swój „odwieczny cel”, jak bardzo pragnie mieć intymną relację z nami jako swoimi dziećmi i że zapowiedział śmierć Jezusa, zanim jeszcze powstał świat.
2. Zanim Bóg stworzył człowieka, wiedział, że ten zgrzeszy i że grzech oddzieli ludzi od Niego. Zdecydował się rozwiązać ten problem, posyłając Jezusa, by przyszedł na świat i zmarł na krzyżu, aby stać się drogą, dzięki której możemy otrzymać przebaczenie win. Stał się barankiem ofiarnym. Zamiast umierać za własne grzechy, umarł za nasze. Następnie poprzez Jezusa Bóg ustanowił, że zmartwychwstaniemy i będziemy żyć w Jego obecności na wieki.
3. Bóg nie może zgodzić się na grzech lub go ignorować bez szkody dla swojej własnej świętości i czystości. Jako grzesznicy stajemy przed Bogiem w poczuciu winy i wstydu, co sprawia, że niemożliwe jest, abyśmy cieszyli się bliską, intymną relacją z Nim.
4. Bóg traktował śmierć Jezusa jako zastępstwo za śmierć, na którą zasłużyliśmy my sami tym, że zgrzeszyliśmy przeciwko Bogu.
5. Przymierze w Starym Testamencie oraz zakon Mojżesza nauczyły nas prawdziwej natury Boga, dały nam głębsze zrozumienie dobra i zła oraz nadały dramaturgii i powagi grzechowi.
6. List do Kolosan opisuje Jezusa jako widoczny obraz niewidzialnego Boga górującego nad wszelkim stworzeniem. Pod tym względem mówi nam, że w Jezusie

cała pełnia boskości przybrała postać cielesną. Pokazuje również, że moc Jezusa jest większa od jakiegokolwiek władzy na ziemi. Dodaje, że Jezus był początkiem stworzenia, a Jego moc trzyma razem całe stworzenie.

7. List do Hebrajczyków zawiera opowieść o tym, że Jezus jest Synem Bożym, Stwórcą świata, odbiciem chwały Bożej, dokładnym obrazem natury Bożej, siedzi po prawicy Boga i przewyższa pod każdym względem aniołów.
8. Wielu Greków wierzyło, że Bóg nie mógł przybrać ludzkiej postaci, ponieważ wszystko, co fizyczne, było według nich nieczyste. Gdyby Bóg stał się człowiekiem, skałaby się. W rezultacie niektórzy Grecy przyjęli stanowisko, że Jezus był tylko istotą duchową i nigdy nie stał się człowiekiem, chociaż wyglądał jak człowiek.
9. Kiedy Jezus zapłacił karę za grzech, pokonał również moc śmierci oddzielającej nas od Boga na wieki. Lęk przed śmiercią był największą bronią szatana w jego dążeniach do dominacji nad nami. Ponieważ już nie musimy się bać śmierci, nie możemy być zastraszeni przez jego groźby. Kiedy śmierć została pokonana, było to równoznaczne z roztzaskaniem głowy szatana.
10. Rolą arcykapłana było pośredniczenie pomiędzy ludźmi a Bogiem. Jego zadaniem było reprezentowanie ludu przed Bogiem. Poprzez swoje cierpienie Jezus w pełni zrozumiał naszą ludzką dolę. Dlatego też może w pełni wstawiać się za nami przed Bogiem Ojcem, ponieważ tak doskonale rozumie okoliczności naszej sytuacji.
11. To właśnie przez Ducha Świętego Bóg prowadził proroków, apostołów i innych ludzi, którzy spisywali Biblię. Apostołowie poznali prawdę, której nauczał Kościół, przez Ducha Świętego. Duch Święty dał apostołom cudowną moc uzdrawiania i wypędzania demonów, tak jak czynił to Jezus. Duch Święty obdarowywał członków Kościoła różnymi zdolnościami, tak by mogli wykonać przeznaczone im zadania. Duch Święty żyje w każdym wierzącym, aby prowadzić chrześcijan w ich próbach postępowania według nauk Chrystusa w codziennym życiu.
12. Własne przemyślenia.
13. Nowy Testament nazywa Boga Ojca głową Chrystusa. Zawiera również stwierdzenie, że zarówno Jezus, jak i Duch Święty są poddani Bogu. Jezus poddał swoją wolę pod wolę Ojca w modlitwie tuż przed tym, jak został zdradzony.

Dopasowywanie:

1. g; 2. h; 3. d; 4. i; 5. f; 6. a; 7. j; 8. e; 9. c; 10. b.

Rozpoznawanie:

1. A; 2. C; 3. A; 4. B; 5. C; 6. B.

Lekcja 17 – Życie chrześcijańskie

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Nowy Testament uczy, że wszyscy ludzie na całym świecie uznają pewne postawy za dobre, jak na przykład miłość, radość, pokój, dobroć, wiarygodność, łagodność

- i samodyscyplina. Żadne społeczeństwo nie zakazało nigdy praktykowania tych zachowań. Jednak jeśli uznajemy, że są one dobre, to również intuicyjnie zakładamy, że ich przeciwieństwa są złe.
2. Kiedy przyjmiemy Jezusa jako naszego Zbawcę i pozwolimy Mu wkroczyć do naszego życia, Bóg przypisze sprawiedliwe życie Jezusa nam. Przywdziemy sprawiedliwość Jezusa, tak jakby to była nasza własna sprawiedliwość.
 3. Usprawiedliwienie oznacza dorównywanie do pewnego standardu, tak jak czcionka jest wyrównana do jednej strony lub tak jak sytuacja, w której podajemy powody usprawiedliwiające nasze czyny. Bóg usprawiedliwia nas, kiedy podciąga nasze życie pod standardy Jego zakonu. Czyni to, przypisując nam sprawiedliwość Jezusa.
 4. Własne przemyślenia.
 5. Abraham był w stanie ufać Bogu i być Mu posłusznym w najbardziej nieprawdopodobnych okolicznościach. Gdy wydawało się, że to, o co prosi, jest pełnym zaprzeczeniem obietnic, jakie otrzymał od Boga, miał wystarczająco dużo wiary, aby mimo to trzymać Boga za słowo. Był posłuszny Bogu, ufając w to, że znajdzie On sposób na dotrzymanie złożonych przez siebie obietnic.
 6. Wiara zawsze łączy działanie z przekonaniem, tak aby samo przekonanie wyrażało się bezsprzecznie w zachowaniu.
 7. Chrzest opisany jest jako współudział w śmierci, pogrzebie i zmartwychwstaniu Jezusa. Jest określany jako „nakładanie Chrystusa”. Piotr mówi, że chrzest oddziela nas od pewnego grzechu świata tak, jak arka oddzielała Noego od zepsutego społeczeństwa, które żyło dokoła.
 8. Dla Pawła zaprzeczanie zmartwychwstaniu było równoznaczne z zaprzeczaniem samemu sednu ewangelii, gdyż zmartwychwstanie w wyraźny sposób demonstrowało, że to, co Jezus twierdził o sobie samym, było prawdą. Bez zmartwychwstania Jezus byłby jedynie oszustem. A ci, którzy ryzykowali, cierpiąc ból i prześladowania, byłiby pełnymi głupcami.
 9. Nasze duchy zostaną odziane w nowe, nieniszczące ciała, które nie przemijają. Stanie się to w jednej chwili. Każdy chrześcijanin, który umarł, zostanie wzbudzony. Zarówno żywi, jak i ci, którzy umarli, zostaną zebrani razem i postawieni bezpośrednio w obecności Jezusa.
 10. Kiedy Bóg mówi, że jest święty, oznacza to, że jest absolutnie czysty, dobry i kochający. Do tego właśnie nas powołuje, nakazując, abyśmy byli święci. Oznacza to, że mamy unikać wszystkiego, co jest nieczyste i niemoralne na świecie. Pragniemy nie mieć udziału w niczym, co sprawiłoby, że jesteśmy kimś innym niż ludźmi, jakimi Bóg pragnie, byśmy byli.
 11. Życie w ciemności oznacza życie bez dającego światło poznania Jezusa. Może to również oznaczać umiłowanie grzechu bardziej niż Boga. Królestwo ciemności obejmuje wszystko, co jest przeciwne Bogu. „Ciało” jest częścią królestwa ciemności, które propaguje samozadowolenie i brak umiaru w takim sensie, że czyjś apetyt nadmiernie rośnie.
 12. Własne przemyślenia.
 13. Duch bezustannie podpowiada nam, jak żyć właściwie. Kiedy podążamy za tym, do czego nakłania nas Duch, nie pozwalamy, aby ciało zdominowało nasze zachowa-

nie. Z czasem Duch przeistacza nas na coraz większe podobieństwo do Chrystusa tak, że nasze ciało ma coraz mniejszą kontrolę nad naszym życiem.

14. Chodzenie w miłości oznacza podporządkowanie własnych interesów potrzebom innych. Oznacza również rezygnowanie z odwetu i traktowanie każdego z szacunkiem, nawet tych, których zachowanie nie jest przyjemne.
15. Bycie „narodzonym na nowo” podkreśla ogromną zmianę, do której dochodzi, kiedy ktoś prawdziwie staje się chrześcijaninem. Życie „narodzonej na nowo” osoby zmienia się tak wyraźnie, że wydaje się, jakby na jej miejsce pojawił się zupełnie inny człowiek. Przemiana takiej osoby jest widoczna, kiedy w centrum jej życia znajduje się Jezus i stanowi On punkt odniesienia dla każdego aspektu życia. A kiedy Jezus jest w samym centrum, człowiek wybiera nowe cele, ma inne postawy i inny światopogląd niż ludzie niewierzący.
16. Sposób, w jaki człowiek znosi cierpienia, jest jak test papierka lakmusowego – bada siłę i autentyczność wiary. Kiedy ludzie cierpią, nieraz odchodzą od wiary albo przeciwnie – umacniają się dzięki danej próbie. Pierwszy przypadek dowodzi, że ich wiara od początku nie była dostatecznie głęboko zakorzeniona.

Dopasowywanie:

1. e; 2. g; 3. j; 4. b; 5. a; 6. h; 7. i; 8. c; 9. d; 10. f.

Lekcja 18 – Życie kościoła

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Własne przemyślenia.
2. Cała idea Bożego odwiecznego celu dotyczy pojednania ludzkości z Nim samym i ze sobą nawzajem. Kościół – Boże ciało złożone z pojednanych ludzi – był więc niezbędny dla Bożego planu od samego początku. Za każdym razem, kiedy w Kościele zwyciężają podziały i wrogość, ich skutek nie tylko nie wywyższa Boga; stoi w pełnym kontraście do wszystkiego, czego Bóg pragnie dokonać.
3. Przedstawiając Kościół jako oblubienicę Chrystusa, Bóg wskazuje na wielką miłość, jaką darzy swój lud, na ten rodzaj intensywnej, skupionej na konkretnej osobie miłości, jaką oblubieniec odczuwa do swojej oblubienicy. Użyty przez Pawła język w Liście do Efezjan sugeruje nawet, że Bóg chce pokazać swoją oblubienicę całemu światu. Wybierając ten język „oblubienicy”, podkreśla również, że nasze zobowiązanie wobec Niego jest jak zobowiązanie panny młodej wobec swojego męża – być lojalną, wierną i gorliwą w tym, by się Mu podobać.
4. Zdrowy Kościół to Kościół zjednoczony, taki, w którym istnieje trwały, obustronny szacunek, w którym każdy członek dąży do duchowej dojrzałości i do którego każda osoba dokłada swoje silne strony i zdolności dla dobra wszystkich.
5. Własne przemyślenia.
6. Od przywódców Kościoła oczekuje się, że będą dla pozostałych członków ciała godnymi naśladowania przykładami zachowania chrześcijańskiego oraz dojrzało-

ści. Tak jak Jezus stanowi najwspanialszy wzór, przywódcy kościelni są widocznymi na co dzień przykładami do naśladowania dla uczniów Jezusa.

7. Starsi byli odpowiedzialni za ogólny dobry stan Kościoła. Mieli upewniać się, że to, czego nauczano w Kościele, było zgodne z prawdą głoszoną przez apostołów. Mieli również utrzymywać tego samego typu relacje z Kościołem, jakie pasterz ma ze swoim stadem.
8. Wszystko podczas nabożeństwa powinno być czynione według pewnego porządku, powinno wiązać się z okazywaniem szacunku i zawierać jedynie te elementy, które służą zachęceniu i zbudowaniu każdej obecnej osoby.
9. Wieczerza Pańska jest niemal zawsze przyjmowana w grupie. Wszyscy razem mamy udział w chlebie i kielichu, co Paweł opisuje jako „współudział” w ciele i krwi Chrystusa. Wieczerza Pańska przypomina nam, że mamy ze sobą relację przymierza, jak również relację przymierza z Bogiem. Mamy tego samego Pana, tego samego Zbawcę i tę samą nadzieję. Dlatego też nie można pozwolić, by cokolwiek doprowadziło do podziału między nami, ponieważ w Chrystusie jesteśmy jedno.
10. Fundamentalnym aspektem wspólnoty jest społeczność z innymi. Kryje w sobie poczucie, że chrześcijanie działają na rzecz wspólnej sprawy, kiedy razem pracują w Kościele w imieniu Chrystusa.
11. Jakub podkreśla, jak ważna jest właściwa motywacja w modlitwie. Jeśli motywuje nas wyrachowanie, Bóg nie wysłucha naszych prośb. Nasze motywy powinny być zgodne z Bożym planem dla naszego życia. Jakub mówi również, że jeśli wątpimy, będzie to ze szkodą dla naszych szans otrzymania tego, o co prosimy.
12. Paweł i Piotr obaj zachęcają chrześcijan, by omówili swoje troski i lęki z Bogiem w modlitwie. Poza tym obaj autorzy zachęcają nas, by oddać nasze lęki Bogu i zaufać, że On zajmie się tym, czego się obawiamy. Paweł podkreśla wagę dziękczynienia jako części naszego życia modlitewnego, gdyż postawa wdzięczności często zmniejsza wpływ, jaki wywierają na nas troski.
13. W początkowych dniach istnienia Kościoła w Jerozolimie wszyscy wierzący z własnej woli sprzedawali to, co posiadali i oddawali zysk do wspólnego funduszu, aby dbać o innych wierzących w potrzebie. Później Paweł zachęcał Kościoły w Grecji do tego, by wsparły Kościoły w Judei, które cierpiały prześladowania i głód. Napisane jest, że greckie Kościoły z radością składały ofiary, aby pomóc swoim braciom i siostram w Judei.

Dopasowywanie:

1. i; 2. a; 3. h; 4. e; 5. c; 6. g; 7. d; 8. j; 9. f; 10. b.

Test wyboru:

1. starszych; 2. Wieczerza Pańska; 3. kłamcą; 4. wzrastają do dojrzałości; 5. kłótniwi.

Lekcja 19 – Intrygująca Księga Objawienia

Czego się nauczyłeś/nauczyłaś:

1. Gdyby chrześcijanie czcili cesarza, nie byłiby wierni Chrystusowi jako swojemu Panu, ale gdyby nie czcili cesarza, mogliby zostać oskarżeni o zdradę.
2. Własne przemyślenia.
3. Przeróżające sceny wojny, buntu, głodu, choroby oraz śmierci, które pokryją całą ziemię.
4. Jako podobieństwo obrazujące opór, jaki świat stawia poselstwu Chrystusa, Jan opowiada dwie historie. W jednej z tych historii Jan otrzymuje do zjedzenia zwój. Miał on w jego ustach słodki smak, ale sprawił, że poczuł mdłości. To pokazuje, że nawet jeśli poselstwo Chrystusa zdaje się na początku słodkie, jego konsekwencje mogą często być gorzkie, kiedy poselstwo to zostanie odrzucone, a posłaniec prześladowany. Druga historia opowiada o dwóch mężach mających takie cudowne moce jak Mojżesz i Eliasza stojących na ulicach i głoszących słowo Boże, których władcy tego świata planują zniszczyć, co im się wreszcie udaje. Kiedy to czynią, cały świat się cieszy.
5. Nie wolno nam zakładać, że zawsze będziemy dobrze i serdecznie odbierani podczas opowiadania innym o Jezusie. Co więcej, powinniśmy być zawsze gotowi, że natkniemy się na niemiły opór tylko dlatego, że chcemy mówić o Jezusie.
6. Szatan w postaci smoka jest pokazany jako ten, który zasadził się, by zniszczyć Jezusa, kiedy ten przyszedł na świat. Kiedy nie udało mu się to przedsięwzięcie, sprzymierzył się z dwiema wielkimi bestiami, które symbolizują Rzym i które spełniają rozkazy smoka, podejmując wysiłki zniszczenia uczniów Jezusa.
7. W swoim czasie Babilon rządził światem tak samo, jak Rzym rządził nim w pierwszym okresie istnienia Kościoła. Przywódcy Babilonu traktowali swoich wrogów bezwzględnie, tak samo jak Rzymianie. Babilończycy toczyli wojny przeciwko ludowi Bożemu w ten sam sposób, w jaki Rzym przeprowadzał swoje prześladowania. Zarówno Babilończycy, jak i Rzymianie zniszczyli Jerozolimę i zrównali z ziemią świątynię.
8. Własne przemyślenia.
9. Zostają wrzuceni do ognistego jeziora, które pali się na wieki.
10. Nowe Jerozalem jest otoczonym murem miastem, którego bramy nigdy nie są zamknięte, ponieważ wszyscy są tam bezpieczni. Całe miejsce wypełnia chwała Boża, a na środku tego miasta płynie rzeka, która niesie w sobie życiodajną wodę i wzdłuż której rosną drzewa wydające owoc życia.
11. W ogrodzie Eden i w samym centrum nowego Jerozalem znajduje się drzewo życia. Ludzie są pojednani z Bogiem i mają z nim intymną relację. W żadnym z tych miejsc nie ma śmierci czy płaczu.
12. siedem listów;
siedem pieczęci;
siedem trąb;
siedem aniołów;

siedmiogłowy potwór;
siedem czas;
kobieta siedząca na siedmiu wzgórzach.

Dopasowywanie:

1. g; 2. j; 3. h; 4. a; 5. e; 6. c; 7. b; 8. d; 9. i; 10. f.

Test wyboru:

1. łamie siedem pieczęci; 2. wąż; 3. wywyższone miasto; 4. na początku; 5. gniewem.

Michael C. Armour

Dr Michael Armour ma ponad 30 lat doświadczenia w pracy z ludźmi, dowodzeniu w służbach wojskowych i zarządzaniu instytucjami. Był kaznodzieją w kilku dynamicznie rozwijających się Kościołach w Teksasie i w Kalifornii. Pracował również ze studentami jako dziekan na Pepperdine University w Malibu w Kalifornii, a w późniejszym okresie jako rektor uczelni Columbia Christian College w Portland w stanie Oregon.

W 1996 roku dr Armour przeszedł na emeryturę jako kapitan rezerwy Marynarki Wojennej, kończąc 35 lat służby wojskowej, z czego większą część spędził w wywiadzie. Dziś prowadzi konsorcjum o nazwie Execu-Coach Associates, które oferuje coaching i usługi konsultingowe dla kadr zarządzających w korporacjach, kościołach i organizacjach non-profit.

Otrzymał tytuły naukowe na takich uczelniach jak University of North Texas, San Jose State University, Pepperdine University oraz UCLA, gdzie zdobył tytuł doktora w dziedzinie historii intelektualnej i kulturowej Europy. Wraz z żoną Fran mają trójkę dzieci i obecnie mieszkają w Dallas, w USA.

Niniejsza książka została wydana przez Eastern European Mission (www.eemeurope.org) dzięki wsparciu chrześcijan z całego świata. Nie jest przeznaczona na sprzedaż i powinien być otrzymać ją za darmo. Jeżeli za nią zapłaciłeś, prosimy o kontakt przez naszą stronę internetową.

Niniejsza książka została zaprojektowana z myślą o czytelnikach *Przewodnika po Biblii dla każdego* i ma służyć pomocą w pełniejszym zrozumieniu jego treści.

Pomoże czytelnikowi:

- dostrzec bogactwo Bożego słowa i jego przesłanie skierowane do każdego człowieka,
- szukać odpowiedzi na trudne i skłaniające do myślenia pytania,
- studiować Biblię we własnym tempie i lepiej rozumieć Boże słowo,
- pokochać słowo Boże,
- studiować Biblię ze znajomymi.